

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Autoevalvácia sociálnej klímy vZákladnej škole v Krásnohorskom Podhradí

ZÁVEREČNÁ PRÁCA

RNDr. Jarmila Gaálová

METODICKO – PEDAGOGICKÉ CENTRUM BRATISLAVA

REGIONÁLNE PRACOVISKO PREŠOV

FUNKČNÉ VZDELÁVANIE

Základná škola, Pokroková 199, Krásnohorské Podhradie

Obsah

Obsah	2
Úvod	3
1 Klíma školy	4
1.1 Činitele školskej klímy	5
1.2 Typy školskej klímy	6
2 Metódy autoevalvácie	11
3 Autoevalvácia sociálnej klímy v Základnej škole v Krásnohorskom Podhradí	15
3.1 Ciele autoevalvácie sociálnej klímy	15
3.2 Metódy autoevalvácie sociálnej klímy	16
4 Výsledky autoevalvácie sociálnej klímy v Základnej škole v Krásnohorskom Podhradí	18
4.1 Vyhodnotenie sociálnej klímy z pohľadu žiakov	18
4.2 Vyhodnotenie sociálnej klímy z pohľadu pedagógov	22
4.3 Vyhodnotenie sociálnej klímy z pohľadu rodičov	25
5 Záver	29
Zoznam bibliografických odkazov	30
Prílohy	31

ÚVOD

Človek je schopný podávať vyššie výkony, ak sa nachádza v dobrej kondícii po fyzickej aj psychickej stránke. Psychická pohoda jedinca vo vysokej miere závisí od kvality pracovného prostredia. Kolektív, v ktorom prevláda ochota vzájomnej pomoci a tolerancie, je pre svojho zamestnávateľa väčším prínosom, ako kolektív neustále sa zmietajúci v konfliktoch.

Kvalitu pracovného prostredia je možné charakterizovať medzi inými aj na základe jej klímy. V školskom prostredí sa na jej vytváraní podieľajú tri hlavné subjekty - učiteľ, žiak a rodič. V procese autoevalvácie je nevyhnutné sa zamerať aj na zisťovanie stavu sociálnej klímy v škole, nakoľko každé napredovanie je podmienené viacerými faktormi. K zefektívneniu výsledkov školy nestačia inovácie, vzdelaní pedagógovia a vhodné materiálno-technické podmienky, pretože osobnostné a ľudské črty subjektov vytvárajúcich školskú klímu, môžu vo veľkej miere ovplyvniť kvalitu vzájomných vzťahov. Charakter týchto vzťahov následne podmieňuje stav školskej klímy.

Práca „Autoevalvácia sociálnej klímy v Základnej škole v Krásnohorskom Podhradí“ je rozdelená na teoretickú a praktickú časť. V teoretickej časti sa venujem charakteristike školskej klímy, jej typom, faktorom, ktoré sa podieľajú na jej vytváraní a metódam skúmania školskej klímy. V praktickej časti je popísaný spôsob autoevalvácie sociálnej klímy v Základnej škole v Krásnohorskom Podhradí a jej výsledky.

Hlavným cieľom práce bolo uskutočniť autoevalváciu sociálnej klímy v uvedenej základnej škole, a porovnať ju so stavom v roku 2009. Toto porovnanie sa mi zdá dôležité z hľadiska zmien, ktoré sa udiali počas vymedzeného časového obdobia. Jedná sa najmä o zmeny v zložení žiakov, ktorí vo veľkej miere pochádzajú z menej podnetného prostredia a z marginalizovaných komunit. Taktiež došlo k značnej fluktuácii v pedagogickom zbore. K splneniu hlavného cieľa práce som si stanovila čiastkové ciele, z ktorých prvoradým cieľom bolo vyhodnotiť dotazníky o školskej klíme z hľadiska všetkých troch základných subjektov vzdelávania. Ďalším cieľom bolo porovnať zmeny, ku ktorým došlo v priebehu piatich rokov a vytvoriť odporúčania pre udržanie, respektíve zlepšenie školskej klímy.

1 Klíma školy

„Pojem klíma pochádza z gréckeho slova, ktoré znamená podnebie.“ (Petlák, 2006, s. 15) Tak ako je možné vymedziť v terminológii meteorológie pojmy klíma a atmosféra, tak aj v školskom prostredí je možné využívať oba pojmy.

Ak chceme hovoriť o klíme školy, je nutné v prvom rade vymedziť rozdiel v chápaní školskej klímy a školskej atmosféry.

Za školskú atmosféru možno považovať momentálny stav, ktorý sa môže v priebehu kratších časových úsekov (dňa alebo týždňa) meniť v závislosti od rôznych faktorov. Atmosféru školy môžu ovplyvňovať rôzne skutočnosti, ako napríklad absencia učiteľov, chrípková epidémia, kultúrne podujatie, zmena rozvrhu hodín, príprava na školskú akciu (vianočný večierok) a pod.

Klímu školy charakterizuje Mareš (2005, s. 61) ako “ustálený stav, ktorý je produktom danej školy ako sociálnej skupiny. Ide o vnímanie školy jej hlavnými aktérmi – učiteľmi, rodičmi a žiakmi, pričom toto vnímanie môže byť do istej miery subjektívne.“ Hlavní aktéri školskej klímy rozširujú svoje pocity jej vnímania aj na širšiu verejnosť, ktorá sa spätne môže spolupodieľať na jej vytváraní.

„Školská klíma zahŕňa celkovú kvalitu prostredia v škole:

- ekológiu školy (materiálne a estetické aspekty školy),
- spoločenské prostredie (vzťahy medzi žiakmi, učiteľmi, rodičmi, vedením školy),
- sociálny systém (vzťahuje sa na úroveň komunikácie a kooperácie medzi žiakmi, učiteľmi, rodičmi...),
- kultúrnu a sociálnu dimenziu v škole (vzťahuje sa na hodnotové vzory).“ (Petlák, 2006, s. 17, podľa: Grecmanová, 1988, s. 29)

Podľa Petláka (2006, s. 18) je možné klímu školy charakterizovať ako stav, ktorý prežívajú všetci tí, ktorí ku škole patria, preto poznanie a zlepšovanie školskej klímy prispieva k formovaniu pozitívnej a motivujúcej klímy. Klíma školy ovplyvňuje všetkých, ktorí ku škole patria, zahŕňa systém práce, mravné hodnoty, rešpektovanie noriem a podobne.

Len v priaznivej školskej klíme sa môžu dosahovať základné ciele školy vytýčené školským vzdelávacím programom. Poznanie školskej klímy by preto malo byť pre riadiacich pracovníkov veľmi dôležité, a malo by byť jednou z čiastkových cieľov autoevalvácie (sebahodnotenia) školy.

1.1 Činitele školskej klímy

Na pozitívnej klíme školy sa podieľa viacero činiteľov. Vytvárajú ju všetky zúčastnené strany ako žiaci, učitelia, rodičia, vedenie školy a širšia verejnosť. Klíma školy závisí nielen od osobnostných vlastností zúčastnených strán, a od ich vzájomných vzťahov, ale aj od počtu žiakov, počtu pedagogických pracovníkov, od sociálneho zázemia žiakov, od vzdelanostnej úrovne pedagógov, od spôsobu riadenia školy, od estetickosti a funkčnosti školského prostredia, od materiálno-technického zabezpečenia školy, od toku finančných zdrojov a pod.

Pri posudzovaní školskej klímy sa najčastejšie využívajú nasledovné kritériá:

- a) Angažovanosť učiteľov – jedná sa o mieru stotožnenia učiteľov so zameraním školy. O vysokej angažovanosti učiteľského kolektívu je možné hovoriť, ak sú úplne stotožnení s úlohami školy a vnímajú ich ako progres.
- b) Zaťaženie učiteľov – od učiteľov majú byť vyžadované úlohy, o ktorých sú presvedčení, že majú zmysel, nemajú byť formálne (napríklad porady).
- c) Duch školy – prejavuje sa v spokojnosti alebo v nespokojnosti plnenia úloh školy.
- d) Vzťahy medzi učiteľmi – by mali byť neformálne, ktoré podmieňujú odovzdávanie skúseností, vzájomnú pomoc a srdečnosť vzťahov.
- e) Rezervovanosť riadenia – pre tento prístup je typický istý odstup vedenia od kolektívu učiteľov, ktorý sa môže prejavovať v malom záujme o inováciu vo výchovno-vzdelávacom procese, v nedostatočnej komunikácii s učiteľmi a vo formálnosti vzťahov.
- f) Dôraz na výkon – vedeniu, ktorý kladie dôraz na výkon sa „strácajú“ ľudia s ich každodennými starosťami a radosťami. Vedenie kladie dôraz na výkon učiteľov, tí to ďalej prenášajú na výkon žiakov, dôsledkom čoho môže byť preťažovanie žiakov v honbe za výsledkami, čo môže mať nepriaznivý vplyv na školskú klímu.
- g) Charizma riaditeľa a vedenia školy - ideálne je, ak je vedenie školy príkladom pre ostatných učiteľov. Vedenie školy sa spolupodieľa na zavádzaní inovácií, má neformálny prístup k učiteľom, k plneniu úloh pristupuje s energiou a entuziazmom.
- h) Ústretovosť vedenia a riaditeľa – dobré vedenie školy má vždy otvorené dvere pre kolegov, rodičov, žiakov. Na pozitívnu klímu školy v nemalej miere vplýva ochota vypočuť, pochopiť, poradiť a pomôcť. (Petlák, 2006, s. 24)

Všetky zúčastnené strany majú na pozitívnu školskú klímu iné požiadavky.

Z hľadiska žiakov je základom pozitívnej školskej klímy:

- eliminácia stresových faktorov,
- možnosť seberealizácie,
- pocit, že učiteľovi na nich záleží,
- pocit, že ich učiteľ akceptuje a uplatňuje individuálny prístup,
- pocit úspechu a radosti zo svojej činnosti,
- snaha učiteľa o spravodlivosť,
- jasné požiadavky zo strany učiteľov. (Petlák, 2006, s. 65)

Z hľadiska učiteľov je základom pozitívnej školskej klímy:

- pokojná, tvorivá klíma školy,
- klíma, v ktorej sa hľadajú nové pedagogicko-didaktické prístupy k žiakom,
- demokratické vedenie školy,
- úcta vedenia školy k pracovníkom školy,
- vzájomná úcta a rešpekt v medziľudských vzťahoch,
- tvorivá spolupráca členov učiteľského zboru,
- možnosť seberealizácie (štúdium, podpora inovatívnych prístupov vo výučbe),
- celkovo motivujúce prostredie. (Petlák, 2006, s. 67)

Z hľadiska rodičov je základom pozitívnej školskej klímy:

- spravodlivé správanie sa k žiakom,
- podpora učebnej činnosti žiaka,
- pomoc a ústretovosť zo strany učiteľa pri riešení problémov,
- zodpovedný a individuálny prístup k dieťaťu,
- zodpovedné a objektívne hodnotenie zo strany učiteľa, ochota vysvetliť svoj postup hodnotenia,
- vysoká kvalifikovanosť učiteľa,
- zohľadňovanie emocionálnych stránok vyučovania,
- záujem o neformálnu spoluprácu s rodičmi. (Petlák, 2006, s. 68)

1.2 Typy školskej klímy

Školskú klímu je možné rozdeliť podľa rôznych kritérií. V tejto kapitole sa venujem rozdeleniu typov školskej klímy podľa Petláka (2006), pričom je toto delenie doplnené o nové postrehy a pripomienky.

1. Typy školskej klímy podľa cieľov školy

a) Škola s kustodiálnymi cieľovými aspektmi (kustód – strážca, opatrovník) – je škola, ktorej klíma sa vyznačuje formálnosťou práce, byrokratickým riadením, zotrvačnosťou a rutinérstvom v práci, zdôrazňuje sa racionalizácia a koordinácia, vyžaduje sa prispôsobovanie. Ciele výučby a ciele školy sa dosahujú zaužívaným spôsobom, v dôsledku čoho sa tu nemôže v dostatočnej miere uplatniť individualita žiakov a učiteľov.

b) Škola s edukatívnym cieľovým zameraním – je opakom školy s kustodiálnymi cieľmi. V tejto škole sa zohľadňujú súčasné poznatky z didaktiky a pedagogiky. Učitelia sa môžu realizovať ako autonómne osobnosti, vo svojej práci môžu uplatňovať tvorivosť, vo výchovno-vzdelávacom procese inovujú, experimentujú, nepotláčajú individualitu žiaka. Škola je otvorená voči verejnosti a rodičom. Záujmom školy je, aby v nej vládol tvorivý duch. (Petlák, 2006, s. 18)

Ideálnym stavom by bolo, keby všetky súčasné školy predstavovali školy s edukatívnym zameraním. Skutočnosť je taká, že i v škole s maximálnou otvorenosťou sa nájdú zamestnanci, ktorí nie sú ochotní upustiť od zaužívaných zvyklostí a metód, alebo sa prispôbujú novým skutočnostiam ťažkopádnejšie. V prípade väčšiny škôl je možné hovoriť o zmiešanej klíme z hľadiska jej cieľového zamerania, ale je nutné vyvíjať snahu o zmenu a napredovanie.

2. Typy školskej klímy podľa záujmu o ľudské kontakty alebo o pracovné úlohy školy

- a) Veľký záujem o ľudské kontakty, ale malý záujem o pracovné úlohy školy.**
- b) Veľký záujem o pracovné úlohy, ale aj o ľudské stránky života školy.**
- c) Stredný záujem o pracovné úlohy školy, ale aj o ľudské stránky v živote školy.**
- d) Malý záujem o ľudské kontakty aj o pracovné úlohy školy.**
- e) Veľký záujem o pracovné úlohy, ale malý záujem o ľudské kontakty.** (Petlák, 2006, s. 19)

Tento typ klímy školy vo veľkej miere závisí od priorit riadiacich pracovníkov. Ideálnym prípadom je, ak majú vedúci pracovníci veľký záujem o pracovné úlohy, ale nepodceňujú ani význam ľudských stránok života školy.

3. Typy školskej klímy podľa výchovných cieľov

a) Autoritatívny typ školskej klímy – ciele sa dosahujú príkazmi, nariadeniami, prízvukovaním požiadaviek. Tento typ školskej klímy vytvára bariéru medzi učiteľom a žiakmi.

b) Demokratický typ školskej klímy – uprednostňuje sa demokratický (partnerský) prístup ku žiakom. V tomto prípade medzi zúčastnenými stranami vládne atmosféra dôvery. Žiaci sa neboja prezentovať svoje názory, prijíma sa aj primeraná kritika a to aj v smere od učiteľa ku žiakom, ale aj v opačnom smere od žiaka k učiteľovi.

c) Liberálny typ školskej klímy – ciele sa dosahujú slabou angažovanosťou učiteľov. Typická je uvoľnená disciplína žiakov. Vzťah medzi učiteľom a žiakom nemožno považovať za dobrý, pretože u žiakov prevláda tendencia zneužívať liberálny prístup učiteľa. (Petlák, 2006, s. 19)

Podobné prístupy sa môžu premietat' aj do vzťahov riadiacich pracovníkov a podriadených. V takomto prípade je možné hovoriť o autoritatívnom, demokratickom alebo liberálnom riadení. Aspekty jednotlivých typov riadení sa rovnako premietajú do školskej klímy, nakoľko ovplyvňujú charakter vzťahov medzi nadriadenými a podriadenými pracovníkmi.

4. Typy školskej klímy podľa rôznych vzťahov, postojov, podnetov a hodnotiacich súdov

a) Osobnostne orientovaný klimatický typ – kladie dôraz na osobnosť žiaka. Žiak je pre školu a učiteľov „najvyššou hodnotou“ a podľa toho sa k nemu aj pristupuje. Učiteľia nevyvolávajú stresové situácie, hľadajú metódy a formy práce, ktoré nepotláčajú osobnosť žiaka. Vzťahy medzi učiteľmi a rodičmi, ako aj medzi učiteľmi a žiakmi sú veľmi dobré. Samotní učiteľia sú spokojní so svojou prácou a zamestnaním.

b) Diskrepančný klimatický typ (diskrepancia = nezhoda) – jedná sa o nesúlad vnímania školy medzi rodičmi a žiakmi na jednej strane, a učiteľmi na druhej strane. Učiteľia vnímajú školu, žiakov, vedenie školy ako bezproblémové, vzťahy medzi učiteľmi a žiakmi hodnotia ako dobré. Rodičia vnímajú školu negatívne, čo sa môže odzrkadliť v postojoch žiakov ku škole, ktorí môžu mať zo školy strach. Dôvodom tejto nezhody vo vnímaní školy jednotlivými zúčastnenými stranami, môže byť neznalosť rodičov. Rodičia vzdelávaní tradičným spôsobom nemajú pochopenie pre inovatívne prístupy k vyučovaniu. Túto nezhodu je možné riešiť dostatočnou osvetou rodičov.

c) Funkčne orientovaný klimatický typ – sa vyznačuje nie najlepšimi vzťahmi medzi učiteľmi a žiakmi. Učiteľia majú slabý záujem o žiakov, chýba im tolerancia a empatia. Vyžadujú prísnu disciplínu, a svoju pozornosť sústreďujú predovšetkým na učebné výsledky žiaka. V tomto type klímy žiak nie je subjektom, ale skôr objektom výučby. Žiakom chýba spolupatričnosť, vzájomná úcta a tolerancia.

d) Dištančný klimatický typ (dištančný = vzdialenostný) – pri tomto type školskej klímy prevládajú medzi učiteľmi a žiakmi negatívne vzťahy. Zúčastnené strany si od seba udržiavajú určitú vzdialenosť. Učitelia kladú dôraz na výkon a disciplínu, ale málo sa starajú o žiakov. Vzdialenosť medzi učiteľmi a žiakmi stmeľuje žiakov, ktorí majú ale malý záujem o učenie, nepocitujú zodpovednosť, nemajú strach zo zlých školských výsledkov a majú malú motiváciu do učebnej činnosti. (Petlák, 2006, s. 20)

Ak berieme ako kritérium pre delenie typov školskej klímy vzťahy medzi učiteľmi a žiakmi, postoj a hodnotiace súdy, je dôležité pripomenúť že nie je možné spĺňať základné ciele výučby v intencii školského vzdelávacieho programu a dospieť k rozvíjaniu kľúčových kompetencií žiakov, bez zohľadnenia individuálnych charakteristík žiaka a bez fokusácie na jeho osobnosť.

5. Typy školskej klímy podľa správania učiteľa v konflikte so žiakmi

a) Konzervatívna školská klíma – uplatňujú sa pri nej klasické výchovné metódy, rôzne druhy nátlakov a trestov. Práva a slobody žiaka vymedzuje škola.

b) Progresívna školská klíma – medzi učiteľmi a žiakmi sú demokratické vzťahy, neexistuje tu nadvláda učiteľov nad žiakmi. Konflikty sa riešia racionálne, bez znevažovania osobnosti žiaka. (Petlák, 2006, s. 21)

Aj keď konzervatívna školská klíma by už mala byť minulosťou, nie je to celkom pravda. Mnohí konzervatívni pedagógovia dodnes považujú tresty (ako napríklad nechávať žiakov „po škole“) za nevyhnutné. Cestu ich správneho nasmerovania, a tým aj nasmerovania školy od konzervatívnej ku progresívnej, môže predstavovať ich vzdelávanie ako aj inšpirácia a motivácia k zavedeniu inovácií.

6. Typy školskej klímy podľa spôsobu vedenia školy a kontaktu školy s okolím

a) Škola riadená autokratickým izolujúcim spôsobom – v tejto škole má rozhodujúce slovo riaditeľ školy a niektorí učitelia. Dôraz sa kladie na kognitívne výsledky, inovácie sú potláčané. Žiaci a rodičia sú objektom pôsobenia školy, škola sa uzatvára do seba.

b) Škola riadená autokraticky, ale životu blízkym spôsobom – je škola, v ktorej vedenie školy ale aj niektorí učitelia vedú a organizujú aktivity školy. V škole je neustály pohyb, pretože sa v nej neustále organizujú rôzne podujatia ako besedy, posedenia, oslavy, výstavy, exkurzie... Kolektív školy je spokojný, ale v podstate si neuvedomuje svoju pasivitu. Rozhodujúce slovo má riadenie školy a skupina učiteľov, ktorí rozhodujú a organizujú život školy podľa svojich predstáv a iné nápady neprijímajú.

c) **Škola riadená demokraticky, izolujúcim štýlom** – v tejto škole je snaha o uplatňovanie demokratických prvkov, hľadá a vytvára sa priestor pre inovácie. Žiaci a rodičia sú vnímaní ako partneri školy. Nedostatkom je, že škola sa pri vnášaní inovačných prvkov uzatvára do seba a málo komunikuje s inými školami a s okolím.

d) **Škola riadená demokraticky, životu blízkym spôsobom** – škola uplatňuje demokratické prístupy, zavádza inovácie, žiakov a rodičov vníma ako partnerov školy. Škola je otvorená voči rodičom, iným školám a okoliu. Pre túto školu je typické experimentovanie a hľadanie nového v edukačnom procese, ale aj v mimoškolskom živote so žiakmi. Škola sa nebráni spolupráci s inými školami. (Petlák, 2006, s. 22)

Nie je nutné podotknúť, že najpriaznivejšia školská klíma sa vytvára v škole riadenej demokraticky, životu blízkym spôsobom. Zodpovednosť za vzdelávanie sa môže preniesť z učiteľa na žiaka len v takom edukačnom prostredí, ktoré považuje žiaka za svojho partnera a je otvorené voči verejnosti.

7. Typy školskej klímy podľa uniformity a plurality školy

a) **Škola s formálnou organizáciou** – uniformovaná školská klíma. Jedná sa o tradičnú školu s klasickým štýlom riadenia, v ktorej sa dôraz kladie na to, aby žiaci ovládali učivo, a len málo sa dbá na inovatívne formy a metódy práce. Vzťah medzi rodičmi a žiakmi možno charakterizovať ako bezproblémový. Škola informuje rodičov o práci ich detí a organizuje klasické podujatia, ako napríklad združenia rodičov.

b) **Škola s inovatívnymi prístupmi** – pluralitná škola, otvorená školská klíma. Škola sa vyznačuje otvorenosťou voči všetkému novému. V edukačnom procese sa uplatňujú inovatívne metódy a formy práce. Žiak je považovaný za vzdelávajúci sa subjekt. Formy spolupráce s rodičmi sú rozmanité. Rodičia sa podieľajú na organizovaní rôznych školských aktivít, sú súčasťou kolektívu školy. (Petlák, 2006, s. 22)

2 Metódy autoevalvácie

„Autoevalvácia (sebahodnotenie) predstavuje plánovité, systematické skúmanie hodnoty a efektívnosti určitého predmetu alebo javu podľa vopred prijatých kritérií a vytýčených cieľov. Autoevalvácia predstavuje hodnotenie dosiahnutých cieľov, obsahov, metód a foriem práce školy so zámerom zabezpečiť kvalitu vzdelávania pri realizácii vzdelávacieho projektu (konceptie) školy.“ (Pavlov, 1999, s. 9)

Hlavným cieľom autoevalvácie je zmapovať existujúci stav v škole. Umožňuje identifikovať slabé a silné stránky školy, posúdiť v čom je škola dobrá, v čom sa má zlepšiť. (Albert, 2011, s. 5)

Jedným z faktorov ovplyvňujúcich kvalitu vzdelávania je aj stav školskej klímy, preto v procese autoevalvácie je potrebné venovať pozornosť aj tejto problematike.

Za najčastejšie metódy a techniky autoevalvácie (vnútorného hodnotenia) školy možno považovať: rozhovor, dotazník, pozorovanie, brainstorming, benchmarking a SWOT analýzu. (Albert, 2011, s. 10)

a) Rozhovor predstavuje formálnu komunikáciu tvárou v tvár medzi dvoma osobami. Nejde o náhodný rozhovor, ale o rozhovor, v ktorom majú zúčastnené strany presne vymedzené úlohy. Jeden sa pýta druhý odpovedá (respondent). Rozhovor sa javí ako jednoduchá metóda autoevalvácie, napriek tomu sa musí riadiť presnými pravidlami. V prvom rade je potrebné vytýčiť ciele rozhovoru, následne zrozumiteľne a jednoznačne sformulovať svoje myšlienky a vytvoriť atmosféru v ktorej bude opýtaný ochotný odpovedať na otázky pravdivo.

Z hľadiska obsahu je dôležité určiť na čo má rozhovor slúžiť, a aké údaje sa majú získať. Z hľadiska spôsobu vedenia rozhovoru rozlišujeme rozhovor štruktúrovaný a neštruktúrovaný.

Pri štruktúrovanom (štandardizovanom) rozhovore je presné znenie otázok a ich poradie dopredu dané a záväzné. Pýtajúci sa môže len vysvetliť určité pojmy, ktorým respondent nerozumie, prípadne vyžadovať doplnenie a upresnenie odpovedí. Umožňuje zhromažďovať údaje od väčšieho počtu respondentov, a následne ich hromadne vyhodnocovať a spracovávať.

Pri neštruktúrovanom (neštandardizovanom) rozhovore je obsah, poradie a presné znenie otázok vecou rozhodnutia pýtajúceho sa. Také interview je pružné, otvorené a prispôsobuje sa priebehu komunikácie a respondentovi. Napriek tomu nie je

náhodné a vyžaduje si dôslednú prípravu. Umožňuje detailnejšie poznanie jednotlivca. Hromadné spracovávanie takto získaných údajov je problematickejšie.

Môže sa využívať aj hybridná forma rozhovoru. Spôsob zachytávania informácií môže byť písomným záznamom odpovedí, prípadne audio (video) záznamom.

Prednosťou rozhovoru pred dotazníkom je jeho pružnosť, slabou stránkou je absencia anonymity a neekonomickosť (z hľadiska času a ľudských zdrojov. (Albert, 2011, s. 11)

b) Dotazník predstavuje súbor otázok rôzneho typu predložených v písomnej podobe, na ktoré respondent odpovedá vyznačením, prípadne doplnením odpovede. Obsah, počet a typ otázok je daný účelom zisťovania a cieľovou skupinou, pre ktorú je dotazník určený.

Je vhodný na získanie údajov od väčšieho počtu respondentov. Dáta je možné ľahko vyhodnotiť a hromadne spracovať. Dotazník je ekonomickejší z časového hľadiska aj z hľadiska ľudských zdrojov. Slabinami dotazníkovej metódy sú návratnosť a platnosť (validita) získaných údajov.

Reč dotazníka by mala byť čo najzrozumiteľnejšia, bez cudzích slov a dlhých viet. Dôležitú úlohu zohráva úvodné oslovenie respondentov a inštrukcie k jeho vyplňaniu, ako aj informácie o jeho využití a poďakovanie. (Albert, 2011, s. 11)

c) Pozorovanie je najstaršou ľudskou činnosťou. Ak však chce pozorovateľ získať relevantné údaje, musí presne vedieť čo chce pozorovať, prečo, ako, kedy a kde to bude pozorovať. Pozorovanie je nevyhnutné vykonávať systematicky, dôsledne a objektívne, aby sa z neho mohli vyvodiť spoľahlivé závery.

Pozorovanie môže byť štruktúrované a neštruktúrované. Pri štruktúrovanom pozorovaní pozorovateľ vopred rozčlení pozorovanú realitu na určené kategórie, ktoré pozoruje. Takéto pozorovanie si vyžaduje dôslednú prípravu. Pri neštruktúrovanom pozorovaní nie je vopred pripravený systém pozorovania. Čo sa bude pozorovať a ako sa to bude pozorovať určí pozorovateľ v priebehu pozorovania podľa toho, ako sa mu postupne vynárajú pozorované javy, a ako preniká do hĺbky pozorovanej reality. (Albert, 2011, s. 23)

d) Brainstorming – búrka mozgov - základnou zásadou tejto metódy je oddelenie tvorby nápadov od ich hodnotenia. Predpokladá sa, že kvantita vyvoláva kvalitu (čím viac nápadov pribudne, tým je pravdepodobnejšie, že sa medzi nimi objaví originálny nápad). Ak ľudia pracujú spoločne navzájom sa inšpirujú, pomáhajú si a vytvoria viac nápadov, ako keď pracujú samostatne. Základnými pravidlami

brainstormingu sú: pravidlo zákazu kritiky, pravidlo uvoľnenia fantázie, pravidlo čo najväčšieho počtu nápadov a pravidlo vzájomnej inšpirácie.

Brainstorming sa uskutočňuje v niekoľkých etapách. V prvej fáze je potrebné účastníkov oboznámiť s cieľom zasadnutia, s podstatou problému a s pravidlami brainstormingu. Nasleduje tvorba nápadov alebo riešení. Optimálny čas tejto fázy je 30 až 45 minút. Po krátkej prestávke sa pristúpi k hodnoteniu získaných návrhov na základe určených kritérií, ktorých by nemalo byť viac ako päť až šesť. (Albert, 2011, s. 32)

e) Benchmarking – sa považuje za najefektívnejší spôsob podpory neustáleho zlepšovania procesov, ako prostriedku na zvyšovanie konkurenčnej schopnosti. Podstatou benchmarkingu je porovnávanie slabých a silných stránok školy s vybranou konkurenčnou školou. Cieľom benchmarkingu v školstve je poučiť sa z chýb inej školy a využívať ich kladné poznatky. Malo by sa jednať o vzájomnú, vyrovnanú výmenu informácií s dodržiavaním etického kódexu. (Albert, 2011, s. 33)

f) SWOT analýza – umožňuje hodnotiť vnútorné aj vonkajšie prostredie školy. Akronym SWOT sa skladá zo začiatkových písmen **S**trengths (silné stránky), **W**eaknesses (slabé stránky), **O**pportunities (príležitosti) a **T**hreats (hrozby).

Podstata SWOT analýzy spočíva v tom, že pedagógovia, žiaci, rodičia, zriaďovateľ sa zamyslia nad silnými a slabými stránkami školy, nad jej možnosťami, ale aj hrozbami, ktoré môžu ovplyvniť realizáciu strategických zámerov školy. SWOT analýza je otvorené vnútorné hodnotenie školy ako organizácie. V podstate je to modifikácia burzy nápadov v písomnej forme.

Pri vymenovávaní silných stránok sa treba sústrediť na ukazovatele, ktoré spoľahlivo fungujú, ktoré sú k dispozícii a je možné na nich stavať. Treba sa zamyslieť nad tým v čom je škola jedinečná, čo robí lepšie ako iné školy, aké zdroje má k dispozícii (personál, odbornosť učiteľov, materiálno-technické zabezpečenie, kultúra a tradície, klimatické a ekologické podmienky prostredia, manažment školy, aktivity a pod.).

Pri zisťovaní slabých stránok školy je potrebné sa zamerať na problémy, ktoré ešte neboli riešené, pričom ich riešenie je nevyhnutnou podmienkou úspešnosti školy. Jedná sa o negatívne činnosti a zdroje, ktoré sťažujú dosiahnutie cieľov. Hľadajú sa odpovede na otázky „čo škole chýba?“ „v čom sa treba zlepšiť?“, „čo nerobí škola dobre?“. Môže sa jednať o zloženie učiteľského zboru, o nedostatočné materiálno-

technické zabezpečenie školy, o nedostatok finančných zdrojov, o absenciu komunikácie s rodičmi, fluktuáciu učiteľov....

Príležitosti sú tie činitele, ktoré podporujú naše predsavzatia, ktoré môžu pomôcť pri riešení problémov školy. Jedná sa o prognózu príležitostí, o vymenovanie možností, ktoré existujú nezávisle od školy, a ktoré škola môže využiť pri dosahovaní vytýčených cieľov. Môže sa jednať o využitie skúsenosti iných, financie, ľudí, rady a pod.

Hrozby sú vonkajšie činitele, ktoré môžu zabrzdiť alebo znemožniť uskutočnenie cieľov školy. Jedná sa o prognózu rizík a negatívnych trendov. Dosiahnutie cieľov môže ohroziť konkurenčná škola, demografický pokles populácie, zlúčenie s inou školou, neatraktívne prostredie, slabá motivácia učiteľov, nezáujem a nekompetentnosť zriaďovateľa, slabé sociálne zázemie žiakov a pod. (Albert, 2011, s. 5)

3 Autoevalvácia sociálnej klímy v Základnej škole v Krásnohorskom Podhradí

Základná škola v Krásnohorskom Podhradí je pavilónového typu. Pozostáva z piatich pavilónov, pričom v jednom je umiestnená telocvičňa a v jednom je administratívna časť a jedáleň. V súčasnosti ju navštevuje 253 žiakov, ktorí pracujú v 16 triedach, z ktorých dve sú špeciálne. Máme tri oddelenia školského klubu detí, v ktorých sú zaradení žiaci 1. až 3. ročníka. Počet pedagogických pracovníkov je 27. Z nich osem učiteľov pracuje na prvom stupni základnej školy a dvanásť na druhom stupni. V škole pôsobia štyria asistenti učiteľa a traja vychovávatelia. Z učiteľov štyria nemajú pedagogické vzdelanie.

V rámci autoevalvácie školskej klímy som sa zamerala na zisťovanie sociálnej klímy v škole, ktorú podmieňuje najmä charakter vzťahov medzi jednotlivými subjektmi zúčastňujúcimi sa na vzdelávaní priamo alebo nepriamo. Jedná sa o vzťahy, ktoré sa dlhodobejšie nemenia a sú ustálené.

Úroveň materiálne technického zabezpečenia školy a kvalita životného prostredia neboli predmetom prieskumu. Je však možné skonštatovať, že tieto determinanty sú pomerne priaznivé, nakoľko budovy základnej školy v ktorých prebieha vyučovanie boli v roku 2008 zrekonštruované. Rekonštrukcia sa nedotkla administratívnej budovy a budovy telocvične. Vďaka vysokej angažovanosti školy v rôznych projektoch je škola pomerne dobre zabezpečená učebnými pomôckami aj digitálnou technikou.

3.1 Ciele autoevalvácie sociálnej klímy

Prvoradým cieľom práce bolo uskutočniť autoevalváciu sociálnej klímy v Základnej škole v Krásnohorskom Podhradí a porovnať ju so stavom v roku 2009. Toto porovnanie sa mi zdá dôležité z hľadiska zmien, ktoré sa udiali počas vymedzeného časového obdobia. Jedná sa najmä o zmeny v zložení žiakov, ktorí vo veľkej miere pochádzajú z menej podnetného prostredia a z marginalizovaných komún. Taktiež došlo k značnej fluktuácii v pedagogickom zbore. K splneniu hlavného cieľa práce som si stanovila čiastkové ciele, z ktorých prvoradým cieľom bolo vyhodnotiť dotazníky o školskej klíme z hľadiska všetkých troch základných subjektov

vzdelávania. Ďalším cieľom práce bolo porovnať zmeny, ku ktorým došlo v priebehu piatich rokov a vytvoriť odporúčania pre udržanie prípadne zlepšenie školskej klímy.

3.2 Metódy autoevalvácie sociálnej klímy

Pri hodnotení stavu sociálnej klímy v Základnej škole v Krásnohorskom Podhradí boli využité tri druhy dotazníkov (prílohy A, B, C), ktoré boli prevzaté od Petláka (2006, s. 9). Tieto dotazníky boli zvolené z dôvodu možnosti porovnania stavu sociálnej klímy v súčasnosti so stavom v roku 2009, kedy boli použité rovnaké dotazníky. Dotazníky boli zamerané na tri základné cieľové skupiny - žiakov, rodičov a pedagógov.

Získavanie údajov trvalo od 4. novembra 2013 do 22. novembra 2013.

Pedagogickí zamestnanci odovzdávali dotazníky do škatule umiestnenej v zborovni školy. Dotazník obsahoval 11 otázok s možnosťou jednej alebo viacerých odpovedí. Súčasťou niektorých otázok boli hodnotiace škály. Otázky boli zamerané na zisťovanie postojov pedagógov ku škole ako k inštitúcii. Zároveň mali poskytnúť informácie o pocitoch učiteľov v škole, o spôsobe vnímania prostredia školy, a tiež o tom, do akej miery pracujú na svojom profesionálnom raste, a či dostávajú spätnú väzbu od kolegov, žiakov, rodičov, prípadne iných subjektov.

Žiaci vyplňali dotazníky pod dohľadom učiteľov najmä na triednických hodinách a na hodinách etickej výchovy. Učitelia žiakom vysvetlili, čo sú hodnotiace dotazníky, na čo slúžia, a že sú anonymné. Taktiež im odpovedali na prípadné dotazy ohľadom nejasností, ktoré sa vyskytli z dôvodu slabšej slovnej zásoby žiakov.

Boli oslovení žiaci tretieho až deviateho ročníka, nakoľko mladší žiaci by vyplňanie dotazníka nemohli zvládnuť. Z rovnakého dôvodu neboli oslovení ani žiaci dvoch špeciálnych tried. Dotazník pozostával zo 16 otázok s možnosťou jednej, alebo viacerých odpovedí, prípadne s hodnotiacimi škálami. Žiaci v ňom mali zhodnotiť svoj vzťah ku škole, k triede, k pedagógom, ako aj ich vlastný postoj a postoj rodiny k aktivitám školy a triedy. V troch otázkach mali žiaci možnosť sformovať svoje vlastné názory.

Časť rodičov bola oslovená prostredníctvom vychovávateľiek, ktoré sú s väčšinou z nich v priamom kontakte v popoludňajších hodinách, kedy prichádzajú po svoje maloleté deti. Druhá časť rodičov bola kontaktovaná prostredníctvom starších

žiakov, ktorí odniesli dotazníky domov, a po ich vyplnení rodičmi ich spätne vrátili triednym učiteľom.

Dotazník obsahoval 16 otázok, ktoré boli zamerané na získanie informácií od rodičov ohľadom ich poznatkov o chode školy, o práci pedagógov a o práci vlastných detí. Taktiež poskytol informácie o názoroch rodičov na školu a o tom, či vidia nedostatky v súvislosti so svojimi deťmi. Objektivitu výsledkov mohla ovplyvniť pomerne nízka komunikačná úroveň rodičov, a z nej vyplývajúce nejasnosti pri vyplňaní dotazníkov. Týmto nedostatkom som sa snažila predísť tým, že väčšina rodičov vyplňala dotazníky v škole, a mohli poprosiť o pomoc vychovávateľky.

4 Výsledky autoevalvácie sociálnej klímy v Základnej škole v Krásnohorskom Podhradí

Výsledky autoevalvácie sú spracované na základe vyhodnotenia dotazníkov pre žiakov, pedagógov a rodičov. Získané údaje sú porovnané s údajmi získanými v roku 2009. (Mikula, 2009, s. 51)

4.1 Vyhodnotenie sociálnej klímy z pohľadu žiakov

V súčasnosti navštevuje základnú školu 253 žiakov, pričom 240 z nich pochádza z menej podnetného prostredia (94,9%).

Dotazníky vyplnilo 138 žiakov 3. až 9. ročníka, ktorých je spolu 169. Na dotazníky odpovedalo 54,5% všetkých žiakov školy a 81,7% oslovených žiakov.

V roku 2009 navštevovalo základnú školu 271 žiakov, z menej podnetného prostredia pochádzalo 200 (73,8%). Dotazník vyplnilo 120 žiakov. (Mikula, 2009, s. 51)

Z uvedených údajov vyplýva, že v priebehu posledných štyroch rokov stúpol počet žiakov z menej podnetného prostredia. Jedná sa o žiakov pochádzajúcich z marginalizovaných rómskych komunít. Väčšina z nich žije v podmienkach rómskej osady.

Na základe vyhodnotenia dotazníkov a porovnaním získaných výsledkov s výsledkami z roku 2009 je možné skonštatovať, že došlo k nasledovným zmenám.

Pozitívne zmeny

- O 27,2% sa zvýšil počet žiakov, ktorí chodia do školy radi. Ako najčastejší dôvod pozitívneho vzťahu ku škole uvádzajú žiaci prítomnosť dobrých priateľov (46,4%). Podobne tomu bolo aj v roku 2009. Druhým najčastejším dôvodom je zaujímavý spôsob výučby, ktorý uvádza až 21% opýtaných žiakov. Toto kritérium bolo v roku 2009 až na 4. mieste. Tretím najčastejšie uvádzaným dôvodom je príjemná atmosféra školy. Túto možnosť si vybralo 16,7% respondentov. (Príloha D, otázka č. 1 a 2)
- O polovicu sa znížil počet žiakov, ktorí uvádzajú, že sa v škole učia nepotrebné vedomosti. Kým v roku 2009 si myslelo až 25,8% opýtaných žiakov, že v škole sa učia nepotrebné vedomosti, v súčasnosti si vybralo túto možnosť len 10,1% opýtaných. (Príloha D, otázka č. 3)

- Oproti roku 2009 stúpla dôvera žiakov voči učiteľom, nakoľko sa učitelia stali po spolužiakoch druhými najčastejšími dôverníkmi, na ktorých sa žiaci v prípade vyskytnutia problémov obracajú. (Príloha D, otázka č. 4)
- Zvýšil sa počet žiakov, ktorí sa v škole cítia isto. Kým v roku 2009 sa v škole cítilo isto 20,0% opýtaných žiakov, dnes je to až 30,8%. Tento nárast však nastal na úkor odpovede „v škole sa cítim tak ako hocikde inde“. Počet žiakov uvádzajúcich, že sa v škole cítia neisto klesol len minimálne. (Príloha D, otázka č. 5)
- Pozitívnym zistením je, že došlo k zníženiu počtu učiteľov, ktorí dávajú veľa nedostatočných, ktorí nedobre vysvetľujú učivo a ktorí sú nespravodliví. (Príloha D, otázka č. 7)
- Žiaci správne odhadli povahové črty, ktoré uprednostňujú učitelia na žiakoch, nakoľko uviedli, že pedagógovia majú najradšej snaživých, aktívnych a poslušných žiakov, čo korešponduje s odpoveďami učiteľov. (Príloha D, otázka č. 8)
- Na základe pocitov žiakov sa zvýšil počet rodičov, ktorí sa zapájajú do triednych alebo školských akcií. (Príloha D, otázka č. 9)
- Zvýšil sa počet žiakov zapojených do športových akcií a vychádzok rôzneho zamerania. (Príloha D, otázka č. 10 a 11)
- Zlepšila sa komunikácia medzi učiteľmi a žiakmi, nakoľko väčší počet žiakov uvádza, že im je jasné, čo sa od nich vyžaduje. (Príloha D, otázka č. 12)
- Mierne stúpol počet žiakov, ktorí dokážu domáce úlohy riešiť samostatne. (Príloha D, otázka č. 13)

Odporúčania k udržaniu priaznivého stavu

- Umožniť žiakom počas vyučovania vytvárať kooperatívne skupiny na báze dobrovoľnosti a tým využiť priateľstvá medzi žiakmi na dosahovanie lepších výchovno-vzdelávacích výsledkov. Navrhnuť predsedom metodických orgánov, aby jednou z tém v rámci vzdelávania kolegov boli koncepcie vyučovania a inovatívne metódy, so zameraním na techniky kooperatívneho vyučovania.
- Naďalej pokračovať vo využívaní inovatívnych metód vo výučbe a v intenzívnom využívaní dostupnej didaktickej techniky (interaktívne tabule, PC), aby sa udržal záujem žiakov o vyučovanie.
- Zútulňovať priestory tried a chodieb v snahe vytvárať príjemné školské prostredie. Zútulňovanie tried je dlhodobou úlohou triednych kolektívov pod vedením triedneho učiteľa. Estetickosť chodieb zvyšovať starostlivosťou o zeleň v rámci krúžkovej činnosti.

- Eliminovať výskyt sociálno-patologických javov preventívnymi besedami. Riešiť vzniknuté konfliktné situácie v spolupráci s rodičmi, v snahe vytvárať pozitívne sociálne prostredie, v ktorom by sa zvýšil pocit istoty žiakov.
- Naďalej sa snažiť zapojiť rodičov do diania v škole a v triede, organizovaním rodičovských združení v spojitosti s programom ku dňu úcty k starším, ku dňu matiek, respektíve iných významných dní. Zmeniť formálne rodičovské združenia na neformálne.
- Založiť tradíciu učiteľsko-žiackych turnajov vo volejbale, basketbale, futbale a pod. Tento školský rok sa uskutočnil prvý ročník turnaja vo volejbale. Akcie podobného charakteru zvyšujú neformálnosť vzťahov medzi učiteľmi a žiakmi, a tým prispievajú k zlepšovaniu sociálnej klímy.
- Efektívne využívať naskytujúce sa možnosti k organizovaniu rôznych mimoškolských akcií, ako napríklad „Vlakom do múzeí“, „Tvorivé dielne“ ... Nakoľko väčšina žiakov pochádza zo sociálne znevýhodnených rodín, so slabým finančným zázemím, je nutné využívať akciové ponuky a zľavy.
- Pokračovať v jasnej a presnej formulácii požiadaviek zo strany učiteľov a školy. Úvodné vyučovacie hodiny využiť na poskytnutie informácií o obsahu predmetu, o spôsobe hodnotenia, o plánovaných projektoch a exkurziách v rámci daného vyučovacieho predmetu. Podobne využívať triednické hodiny na oboznámenie žiakov s aktuálnymi zmenami, organizovanými podujatiami a podobne.
- Zadávať domáce úlohy primerané vekovým, vývinovým a vedomostným osobitostiam a schopnostiam žiakov.

Negatívne zmeny

- Počet žiakov, ktorí uviedli, že v škole sú hodnotení spravodlivo klesol na polovicu. V roku 2009 si v rámci otázky č. 2 vybralo túto možnosť 10,8% respondentov, kým v súčasnosti len 5,1%. Dôvodom môže byť, že žiaci pri výbere odpovedí uprednostnili iné, lákavejšie možnosti a objektívne hodnotenie nepovažujú za dôvod pozitívneho vzťahu ku škole. (Príloha D, otázka č. 2)
- Napriek dostupnosti veľkého počtu záujmových útvarov, variabilného zamerania, uviedlo len veľmi málo žiakov ako dôvod radosti zo školy možnosť ich navštevovať. (Príloha D, otázka č. 2)
- Za hlavné dôvody negatívneho vzťahu ku škole žiaci považujú nudu a nedostatok akcií. Mnoho žiakov uvádza, že v škole nemajú dobrých priateľov. Počas vyhodnocovania dotazníkov, som však zistila, že túto možnosť si vybrali aj žiaci,

ktorí v predchádzajúcej otázke uviedli, že radi chodia do školy pretože tu majú dobrých priateľov. Predpokladám, že si túto otázku žiaci nesprávne vysvetlili a volili túto možnosť preto, lebo v škole majú aj nepriateľov, alebo žiakov s ktorými si nerozumejú. (Príloha D, otázka č. 3)

- Oproti roku 2009 klesla dôvera žiakov k rodičom, ktorí sa v rebríčku umiestnili až na treťom mieste za spolužiakmi a učiteľmi. (Príloha D, otázka č. 4)
- Z porovnaní súčasných zistení s výsledkami z roku 2009 vyplynulo, že sa zvýšil počet učiteľov, ktorí uplatňujú rôzne formy trestov, ako aj počet učiteľov, ktorí nemajú pochopenie pre žiakov. Naďalej pomerne vysoké percento žiakov uvádza, že sa vyskytujú v škole učitelia ktorí kričia, sú nervózni, často sa zlostia a zadávajú veľa domácich úloh. (Príloha D, otázka č. 6 a 7)
- Menej žiakov sa zúčastňuje kultúrnych podujatí. (Príloha D, otázka č. 10)
- Žiaci uviedli, že v porovnaní s rokom 2009, že sa znížil počet učiteľov, ktorí vedú žiakov k zodpovednosti a zvýšil sa počet učiteľov, ktorí sú nespokojní s prácou žiakov. (Príloha D, otázka č. 16)

Odporúčania k vylepšeniu negatívnych zistení

- Na zasadnutiach metodických orgánov školy a predmetových komisií prezentovať skúsenosti členov s vhodnými metódami motivácie žiakov na vyučovacích hodinách. Vyvodiť odporúčania pre kolegov k zvýšeniu zapojenosti všetkých žiakov do vyučovacieho procesu.
- V spolupráci so žiackym parlamentom zistiť, aké akcie by chceli žiaci usporadúvať, a zistiť o aké záujmové útvary by mali žiaci záujem v budúcnosti, aby sa zefektívnila ich činnosť. V rámci možností pristúpiť k ich realizácii.
- Za cieľ triednických hodín vytýčiť zistenie príčin pocitov nudy žiakov a zistenia prerokovať na zasadnutí sekcie triednych učiteľov.
- Realizovať osvetový program pre rodičov o dôležitosti a spôsoboch komunikácie s deťmi.
- Realizovať psychosociálny výcvik učiteľov v spolupráci s MPC, prípadne iným subjektom, k téme „riešenie konfliktných situácií v školách“.
- Pri organizovaní kultúrnych podujatí využívať zľavové ponuky a kultúrne poukazy, prípadne vyhľadávať sponzorov týchto akcií, nakoľko sú žiaci málo bonitní a môžu si dovoliť účasť na nižšom počte platených podujatí.
- V spolupráci so žiackym parlamentom vyhlásiť súťaž o najlepšieho učiteľa školy. Vypracovať kritériá hodnotenia, zverejniť na viditeľnom mieste a vyhodnotiť

súčasný stav a stav ku koncu školského roka. Do hodnotenia zapojiť žiakov aj samotných učiteľov.

Trvalý priaznivý stav sa zistil v nasledovných bodoch

- Žiaci radi chodia do školy, lebo tu majú dobrých priateľov. (Príloha D, otázka č. 2)
- V škole sa vyskytujú učitelia, ktorí majú zmysel pre humor, majú väčšinou dobrú náladu, dobre a zrozumiteľne vyučujú, sú k žiakom priateľskí a pomáhajú žiakom. (Príloha D, otázka č. 6)
- Žiaci uvádzajú, že učitelia majú najradšej žiakov, ktorí sú snaživí, aktívni, poslušní, inteligentní, pravdovravní a priateľskí. (Príloha D, otázka č. 8)
- Pocity žiakov pri kontakte s učiteľmi, vychovávateľmi, spolužiakmi a inými ľuďmi sú viac-menej konštantné. Naďalej majú žiaci najlepší pocit pri kontakte so spolužiakmi, nasledujú učitelia, vychovávatelia a iní ľudia z okolia. (Príloha D, otázka č. 14)
- V škole žiaci často prežívajú priateľstvo, radosť a pomerne často aj spravodlivosť. Žičlivosť iných prevláda len niekedy. Polovica žiakov prežíva niekedy nudu a menej ako polovica niekedy napätie, pocit krivdy a nepriateľstvo. (Príloha D, otázka č. 15)
- Podľa názoru žiakov v škole prevládajú učitelia, ktorí sú žiakom nápomocní, sú dobrými organizátormi vyučovania (vedia naučiť), sú prísni a chápujúci. (Príloha D, otázka č. 16)

4.2 Vyhodnotenie sociálnej klímy z pohľadu pedagógov

V súčasnosti v našej škole pôsobí 27 pedagogických zamestnancov. Z nich pracujú štyria ako asistenti učiteľa a traja na pozícii vychovávateľov. Dotazníky odovzdalo 20 pedagógov, čo predstavuje 74,1%.

V roku 2009 pôsobilo v škole 23 pedagogických pracovníkov, pričom štyria pôsobili ako vychovávatelia a asistentov učiteľa sme nemali. V tomto roku odovzdalo dotazníky 21 pedagogických zamestnancov. (Mikula, 2009, s. 51)

Počas predchádzajúceho školského roka sme zaznamenali pomerne veľkú fluktuáciu učiteľov, nakoľko sa vymenilo šesť pedagogických zamestnancov na pozícii učiteľa. Dvaja z týchto učiteľov vyučovali na prvom stupni základnej školy, traja z nich mali v aprobácii slovenský jazyk a jedna matematiku a fyziku.

Na základe vyhodnotenia dotazníkov a porovnaním získaných výsledkov s výsledkami z roku 2009 je možné skonštatovať, že došlo k nasledovným zmenám.

Pozitívne zmeny

- Zvýšilo sa percentuálne zastúpenie spokojných učiteľov zo 76,2% na 85%. (Príloha E, otázka č. 1)
- O 46,7% stúpol počet pedagógov, ktorí sa domnievajú, že pedagogická rada pracuje efektívne, dobre a cieľavedome. (Príloha E, otázka č. 5)
- Zo 71,4% na 85% sa zvýšilo percentuálne zastúpenie pedagógov zdokonaľujúcich sa vo svojej profesii. (Príloha E, otázka č. 6)
- Pedagógovia majú pocit, že mierne stúpol ich vplyv na kontakt s okolím. (Príloha E, otázka č. 7)
- Veľká väčšina pedagógov sa domnieva, že vo väčšej alebo menšej miere môžu byť kolegom nápomocní. (Príloha E, otázka č. 7)
- Veľké pozitívum predstavuje názor pedagógov podľa ktorého si 100% z nich myslí, že je škola skôr tolerantná, humanistická a priateľská voči žiakom. (Príloha E, otázka č. 10)

Odporúčania k udržaniu priaznivého stavu

- Motivovať pedagógov k práci so žiakmi z menej podnetného prostredia všetkými dostupnými spôsobmi (finančne, morálnym uznaním, organizáciou spoločných podujatí zo zdrojov sociálneho fondu a pod.)
- Naďalej usporadúvať raz mesačne pracovné porady, na ktorých sa riešia aktuálne udalosti mesiaca, ako aj minimálne predpísaný počet zasadnutí pedagogickej rady.
- Naďalej motivovať pedagógov k samoštúdiu, k účasti na vzdelávaní a celookresných zasadnutiach predmetových komisií, udelením študijného voľna, finančným a morálnym ohodnotením. Dbáť na dodržiavanie plánu kontinuálneho vzdelávania.
- Sústavne aktualizovať a implementovať prvky humanizmu a tolerance do výchovno-vzdelávacieho procesu.

Negatívne zmeny

- O 15% viac pedagógov sa domnieva, že ich práca nie je uznávaná žiakmi a 25% pedagógov to nevie posúdiť. Z výsledkov taktiež vyplynulo, že je naďalej veľmi slabá spätná väzba o hodnotení kvality práce pedagógov kolegami, vedením školy, rodičmi a inými ľuďmi, nakoľko 40% pedagógov nevie, či je ich práca uznávaná kolegami prípadne vedením školy, 60% respondentov nemá vedomosti o tom, či je ich práca uznávaná rodičmi a 75% učiteľov uviedlo, že nevedia, či je ich práca

uznávaná inými ľuďmi. Napriek tomu, že tieto zistenia sú o niečo lepšie ako v roku 2009, sú tieto čísla naďalej alarmujúce. (Príloha E, otázka č. 2)

- Znížil sa počet pedagógov uvádzajúcich, že sa podieľajú na formovaní zámerov a cieľov školy, a na aktualizácii obsahu vzdelávania. Pedagógovia majú pocit, že na vzťahy v škole majú menší vplyv ako v roku 2009. (Príloha E, otázka č. 7)
- Až 60% pedagógov sa domnieva, že rodičia sú vo vzťahu ku škole skôr neaktívni ako aktívni, 45% z nich uviedlo, že rodičia skôr nedoceňujú vyučovanie, 70% respondentov uviedlo, že podľa ich názoru sa rodičia skôr nezauímajú o pedagogické dianie, 50% z nich sa domnieva, že sú rodičia skôr nepriateľskí a 55% pedagógov si myslí, že sa rodičia skôr nezauímajú o prácu v škole. Pri týchto odpovediach je zrejmé, že zo strany pedagógov prevláda istá forma skepticizmu v smere k rodičom a k ich postojom ku škole. (Príloha E, otázka č. 9)
- Znížil sa počet pedagogických pracovníkov, ktorí popularizujú výsledky svojej práce v radoch kolegov a zvýšil sa počet učiteľov, ktorí si svoje výsledky nechávajú pre seba a ďalej sa zdokonaľujú. (Príloha E, otázka č. 11)

Odporúčania k vylepšeniu negatívnych zistení

- Na zasadnutí pedagogickej rady uskutočniť brainstorming ohľadom hľadania možností zvýšenia spätnej väzby o práci pedagógov od vedenia školy, rodičov, žiakov a iných zainteresovaných strán.
- Pravidelne uskutočňovať hodnotiace pohovory s pedagogickými zamestnancami školy.
- Priblížiť žiakom, rodičom a verejnosti podstatu povolania učiteľa nacvičením scénky, ktorá by sa mohla predstaviť rodičom na dni otvorených dverí.
- Dvakrát ročne organizovať „deň otvorených dverí“, na ktorom sa bude podávať aj malé občerstvenie, prípadne rodičia obdržia malé darčeky zhotovené žiakmi školy a budú si môcť v závere pozrieť malé predstavenie. Podmienkou bude však aj účasť na vyučovaní.
- Poveriť predsedov metodických orgánov a predmetových komisií, aby v spolupráci s členmi uvedených metodických orgánov, sformulovali odporúčania vedeniu školy ohľadom zmien v cieľoch a zámeroch školy, ako aj odporúčania navrhovaných zmien v obsahu vzdelávania. Zmeny po odsúhlasení zakomponovať do pedagogických dokumentov školy. Dané opatrenia by mali prispieť k zvýšeniu zapojenosti pedagógov do formovania cieľov a zámerov školy, ako aj ich podielu na aktualizácii obsahu vzdelávania.

- Vyzvať pedagógov k tomu, aby v rámci zasadnutí metodických orgánov a pracovných porád predniesli výsledky svojej práce. Vytvoriť plán, podľa ktorého každý mesiac bude hodnotiť svoju prácu iné metodické združenie v rámci pracovnej porady.

Trvalý priaznivý stav sa zistil v nasledovných bodoch

- Učitelia si naďalej cenia u žiakov v najväčšej miere pracovitosť (80%) a aktivitu na hodine (40%). (Príloha E, otázka č. 3)
- Pomerne zhodné sú postrehy žiakov a učiteľov ohľadom cností, ktoré si žiaci najviac cenia na učiteľoch. Podľa polovice učiteľov si žiaci na učiteľoch najviac cenia pokojné jednanie, porozumenie pre žiakov a pomoc žiakom. Z výsledkov dotazníkov pre žiakov však vyplýva, že žiaci považujú za nemenej dôležité aj nepoužívanie trestov, čo však neuviedol ani jeden respondent z radov učiteľov. (Príloha E, otázka č. 4)
- Podiel pedagógov na výchove sa z ich pohľadu nezmenil a je ho možné považovať za priaznivý. (Príloha E, otázka č. 7)
- Učiteľom naďalej prináša najväčšie uspokojenie v práci úspech žiaka v rámci jeho možností, čo je chvályhodné, nakoľko napredovanie každého žiaka je potrebné posudzovať individuálne, a porovnávať ho so sebou samým. (Príloha E, otázka č. 8)

4.3 Vyhodnotenie sociálnej klímy z pohľadu rodičov

Žiaci navštevujúci základnú školu pochádzajú zo 138 rodín. Väčšina z nich je viacpočetná. Vrátilo sa 74 dotazníkov, čo predstavuje 53,6% všetkých rodičov.

V roku 2009 vyplnilo dotazník 50 respondentov. (Mikula, 2009, s. 51)

Nakoľko sa počet rodín za posledné štyri roky mierne znížil, a nám sa podarilo v tomto roku zapojiť do prieskumu väčší počet rodičov, je možné predpokladať že takto získané výsledky budú presnejšie.

Na základe vyhodnotenia dotazníkov a porovnaním získaných výsledkov s výsledkami z roku 2009 je možné skonštatovať, že došlo k nasledovným zmenám.

Pozitívne zmeny

- Až 79,8% rodičov uviedlo, že im ich dieťa rozpráva o škole veľmi, alebo skôr ochotne. (Príloha F, otázka č. 5) Tento výsledok je zaujímavý najmä pri porovnaní s odpoveďami žiakov na otázku „s kým najčastejšie hovoríš o svojich problémoch“, nakoľko žiaci uvádzajú rodičov až na treťom mieste. Je možné, že žiaci sa

rozprávajú s rodičmi o škole pomerne často, avšak nie vždy sú práve rodičia tí, ktorým sa zdôverujú so svojimi problémami.

- Z radov rodičov 89,2% uviedlo, že ich dieťa navštevuje školu veľmi ochotne, alebo skôr rado. Tento výsledok je o niečo pozitívnejší ako výsledok z roku 2009. (Príloha F, otázka č. 8)
- Oproti roku 2009 sa zvýšil počet rodičov, ktorí uvádzajú, že sa školských akcií zúčastňujú pravidelne. (Príloha F, otázka č. 12)
- Takmer polovica rodičov si myslí, že ich dieťa je v škole hodnotené objektívne. Mierne prekvapujúci je výsledok, že až štvrtina rodičov nevie posúdiť, či je ich dieťa hodnotené objektívne alebo nie. (Príloha F, otázka č. 14)
- Za výrazné zlepšenie považujem skutočnosť, že takmer 96% opýtaných rodičov je ochotných pomôcť škole. V roku 2009 tak uviedlo len 64% respondentov z radov rodičov. V najväčšej miere by boli rodičia ochotní pomáhať fyzickou pomocou pri úprave exteriérov alebo interiérov školy. Našli sa ale aj rodičia, ktorí by pomohli materiálnou pomocou, prípadne ktorí by boli ochotní viesť záujmové krúžky varenia, maľovania, šitia, ručných prác a podobne. Niektorí rodičia by ochotne pomohli aj pri konaní dozoru nad žiakmi počas prestávok. (Príloha F, otázka č. 16)

Odporúčania k udržaniu priaznivého stavu

- Ochota žiakov navštevovať školu súvisí s prístupom učiteľov ku žiakom, ako aj s rozmanitosťou foriem vzdelávania, ako sú rôzne besedy, exkurzie, prednášky... Je nutné naďalej posilňovať humanistický a priateľský prístup ku žiakom. Z príležitosti 100. výročia začiatku 1. svetovej vojny uskutočniť projektový deň, s dôrazom na rasovú rovnosť. Naďalej realizovať rôzne exkurzie, projektové dni a besedy. V minulosti sa realizovali besedy s príslušníkom policajného zboru, s hasičmi, s vojakom, ktorý sa zúčastnil misie v Afganistane, so špičkovými športovcami, ktorí navštevovali našu školu... Mali sme projektový deň z príležitosti 1150 výročia príchodu Cyrila a Metoda na Veľkú Moravu. Takéto zážitky podnecujú žiakov ku komunikácii s rodičmi, čo má pozitívny vplyv na vzťahy v rámci rodiny, ale aj na vzťahy medzi rodinami a školou.
- K udržaniu pozitívnych javov je nevyhnutné naďalej motivovať rodičov ku spolupráci so školou rôznymi formami. Osvedčené sú rodičovské združenia spojené s kultúrnym predstavením, alebo kultúrne podujatia, kde vystupujú ich deti. Veľkým prínosom je aj predsedníčka Rady rodičov pochádzajúca z marginalizovaných komunit, ktorá je vhodnou osobnosťou a autoritou v rámci svojej komunity, ktorá

dokáže zvýšiť angažovanosť rodičov. Vo veľkej miere sú nápomocní aj asistenti učiteľov, z ktorých traja pochádzajú z marginalizovaných rómskych komunit a značne uľahčujú komunikáciu s rodičmi. Kontaktujú rodičov ohľadom ich predvolania k vedeniu školy pri zlom prospechu detí, alebo v prípade výskytu výchovných problémov. Takýmto spôsobom sa vyriešila problematika opätovných neúspešných predvolávaní rodičov na pôdu školy.

- Pomoc od rodičov využívame najmä cez verejno-prospešné práce. Rodičia pomáhajú pri interiérových a exteriérových úpravách. Uvažujeme aj o ich angažovaní pri riešení dozoru najmä v areály školy. Keďže škola sídli vo viacerých budovách, vyskytuje sa tu problém úniku žiakov z vyučovacích hodín počas prestávok, kedy sa žiaci presúvajú medzi budovami. V blízkej budúcnosti plánujeme podať žiadosť na Obecný úrad o pridelenie vhodných adeptov na túto úlohu.
- Objektivitu hodnotenia sa snažíme zvyšovať stanovovaním spoločných kritérií hodnotenia na zasadnutiach metodických orgánov. Z výsledkov dotazníka vyplýva, že je nutné zvýšiť osvetu rodičov v tomto smere. Realizovať by sa to mohlo na „dni otvorených dverí“, kedy by rodičia mohli na otvorených hodinách sledovať spôsob hodnotenia žiakov učiteľmi, ako aj sebahodnotenie žiakov.

Negatívne zmeny

- Znížilo sa percentuálne zastúpenie rodičov, ktorí majú vedomosti o tom, že na škole pracuje rodičovská rada. Táto informácia je vlastná len pre 55% opýtaných respondentov. (Príloha F, otázka č. 1)
- Len 39,2% rodičov sa domnieva, že majú vplyv na život triedy a o niečo viac (44,6%) si myslí, že majú vplyv na chod školy. V oboch prípadoch je tento výsledok horší ako v roku 2009. (Príloha F, otázka č. 2 a 3)
- Za nepriaznivý výsledok považujem zníženie počtu rodičov uvádzajúcich, že ich dieťa dostáva domáce úlohy pravidelne, a následné zvýšenie počtu respondentov uvádzajúcich príležitostné zadávanie domácich úloh. Výsledok môže byť ovplyvnený v dvoch rovinách. Prvou možnosťou je, že rodičia kontrolujú domáce úlohy svojim deťom nepravidelne, druhou možnosťou je príležitostné zadávanie domácich úloh zo strany učiteľov, ktorí sa stali apatickými v tomto smere, nakoľko najmä žiaci na druhom stupni základnej školy si domáce úlohy nevypracúvajú. Na prvom stupni školy je táto situácia priaznivejšia, nakoľko žiaci 1. až 3. ročníka navštevujú tri oddelenia školského klubu detí, kde v rámci prípravy na vyučovanie si vypracúvajú aj domáce úlohy. (Príloha F, otázka č. 11)

- Napriek tomu, že 54,1% opýtaných rodičov uviedlo, že majú informácie o výchovno-vzdelávacích výsledkoch svojho dieťaťa pravidelne, považujem tento výsledok za nepriaznivý, pretože 27,0% rodičov má tieto informácie len príležitostne a až 14,9% respondentov sa informuje o výsledkoch a správaní svojho dieťaťa výlučne na triednych zasadnutiach rodičov, ktoré sa usporadúvajú dvakrát ročne. (Príloha F, otázka č. 13)

Odporúčania k vylepšeniu negatívnych zistení

- Usporadúvať neformálne, netradičné triedne zasadnutia rodičovských združení aspoň štyrikrát ročne v spojitosti s významnými dňami v roku.
- Konzultovať správanie a prospech žiakov s rodičmi aj v prítomnosti žiakov.
- Dvakrát ročne organizovať „deň otvorených dverí“.

Trvalý priaznivý stav sa zistil v nasledovných bodoch

- Rodičia naďalej najčastejšie kontaktujú, v prípade vyskytujúcich sa problémov, triedneho učiteľa, následne riaditeľa školy, v niektorých prípadoch učiteľa predmetu a ojedinele odborníka alebo vychovávateľa. (Príloha F, otázka č. 4)
- Na otázku, či majú rodičia predstavu o škole a triede, na základe rozhovorov so svojimi deťmi, uviedlo 94,6% rodičov, že predstavu o škole majú a 86,5% rodičov, že majú predstavu aj o triede. Tieto výsledky je možné považovať za priaznivé, napriek tomu, že sa informovanosť rodičov o triede oproti roku 2009 o niečo znížila. (Príloha F, otázka č. 6 a 7)
- Približne 67% respondentov si myslí, že ich dieťa dostáva primerané množstvo domácich úloh. Znížilo sa zastúpenie rodičov, ktorí si myslia, že je domácich úloh priveľa a naopak mierne vzrástol počet rodičov uvádzajúcich, že ich dieťa dostáva veľmi málo domácich úloh. (Príloha F, otázka č. 9) Na základe odpovedí je možné skonštatovať, že asi polovica žiakov si dokáže poradiť s domácimi úlohami samostatne, pričom druhá polovica potrebuje pri ich riešení pomoc rodičov, súrodencov alebo spolužiakov. (Príloha F, otázka č. 10)
- Viac ako 62% rodičov sa domnieva, že im škola môže byť nápomocná pri riešení problémov súvisiacich s výchovno-vzdelávacím procesom ich dieťaťa. Opäť však takmer štvrtina rodičov tento fakt nevie posúdiť. (Príloha F, otázka č. 15)

5 Záver

Hlavným cieľom práce bolo uskutočniť autoevalváciu sociálnej klímy v Základnej škole v Krásnohorskom Podhradí a porovnať ju so stavom v roku 2009.

Autoevalvácia sa realizovala dotazníkovou metódou z pohľadu troch hlavných aktérov vzdelávania.

Pomocou dotazníkov rozdанных žiakom sa získali informácie o celkových pocitoch žiakov zo školy, o vzťahu žiakov ku škole, o vnímaní učiteľov žiakmi, ako aj o podiele žiakov a rodičov na aktivitách organizovaných školou.

Je možné skonštatovať, že väčšina žiakov má ku škole pozitívny vzťah, najmä z dôvodu priateľstiev, ktoré sa v škole vytvárajú. Nie je zanedbateľná ani skutočnosť, že ako druhý najčastejší dôvod pozitívneho vzťahu ku škole uviedli žiaci zaujímavý spôsob vyučovania. Na druhej strane si mnohí žiaci myslia, že v škole je nuda, a nič sa v nej okrem učenia nedeje. Takmer tri štvrtiny žiakov sa v škole cítia isto, prípadne tak ako hocikde inde. Žiaci majú pocit, že je im známe, čo od nich vyžaduje škola, prípadne učiteľia. Žiaci v škole častejšie zažívajú pozitívne pocity (priateľstvo, radosť, spravodlivosť), ako negatívne (napätie, pocit krivdy, nepriateľstvo, nudu).

Učiteľov vnímajú žiaci vcelku priaznivo. Najviac žiakov uviedlo, že v škole prevládajú učiteľia, ktorí napomáhajú žiakom, sú dobrými organizátormi vyučovania, sú prísni a chápujúci. Mnoho žiakov si myslí, že učiteľia majú zmysel pre humor, majú často dobrú náladu a dobre vyučujú. Negatívom je, že v učiteľskom zbore sa vyskytujú učiteľia, ktorí sú nervózni, kričia na žiakov, trestajú žiakov a nerozumejú im. Sú to dôležité informácie, ktorými je potrebné sa v budúcnosti zaoberať.

Z pohľadu žiakov veľká polovica rodičov sa zúčastňuje aktivít organizovaných školou a veľká väčšina žiakov má záujem sa ich zúčastňovať.

Pomocou dotazníkov pre učiteľov sa získali informácie o spokojnosti učiteľov na pracovisku, o názoroch učiteľov na školu, na spoluprácu s rodičmi, s kolegami a so žiakmi.

Pozitívom je, že učiteľia sú na pracovisku spokojnejší ako v roku 2009, hoci spätná väzba zo strany vedenia, verejnosti, rodičov a žiakov nie je úplne postačujúca. Problémom je aj pocit nízkej participácie učiteľov na formovaní cieľov a zámerov školy, ako aj na zmenách obsahu vzdelávania a skepticizmus ohľadom kooperácie rodičov so školou. Učiteľia majú vyššiu snahu na sebazdokonaľovaní, avšak menej propagujú svoje úspechy v radoch kolegov. Priaznivým zistením sú názory pedagógov

na pomerne kvalitné fungovanie pedagogickej rady, ako aj zvýšená ochota pomoci kolegom.

Na základe vyhodnotenia dotazníkov rozdanych rodičom sa získali údaje o informovanosti rodičov o živote školy a triedy, o názoroch rodičov na vzťah ich dieťaťa ku škole a o vzťahu rodičov ku škole.

Odpovede na niektoré otázky vyznievajú takmer idealisticky, nakoľko rodičia majú pocit, že majú dostatočnú predstavu o škole, o triede, najmä na základe rozhovorov s vlastným dieťaťom. Taktiež si myslia, že ich deti chodia do školy radi a domácich úloh dostávajú primerane. Na druhej strane je zjavné, že mnohí z radov rodičov nevedia, že na škole pracuje rodičovská rada, nevedia posúdiť, či je ich dieťa hodnotené objektívne a zúčastňujú sa podujatí organizovaných školou len príležitostne. Ako veľké pozitívum hodnotím zvýšenú snahu rodičov byť škole nápomocným.

V mnohých bodoch nastalo od roku 2009 mierne zlepšenie, čo je pozitívne zistenie, naopak v niektorých smeroch nastalo mierne zhoršenie stavu, kým iné javy vykazujú trvalejší pozitívny stav.

Cieľom tejto práce bolo vykonať sebahodnotenie sociálnej klímy, zistiť silné a slabé stránky v tejto oblasti, odporučiť kroky nevyhnutné k udržaniu pozitív a navrhnúť možné riešenia negatívnych javov.

Práca by mohla byť prínosom pre svojho čitateľa najmä z hľadiska praxe. Ponúka návod na možný postup pri autoevalvácii sociálnej klímy v školách. Taktiež môže napomôcť návodmi na odstránenie určitých negatívnych javov na školách s podobnými špecifikami.

Zoznam bibliografických odkazov

1. ALBERT, S., ŠNÍDLOVÁ, M.: *Autoevalvácia a tvorba školského vzdelávacieho programu*. Bratislava : Metodicko pedagogické centrum, 2011. ISBN 978-80-8052-391-6
2. MAREŠ, J., JEŽEK, S.: *Klima školní třídy*. Praha : Národní ústav pro vzdělávání, 2012. ISBN 978-80-87063-79-8
3. MAREŠ, J.: *Sociální klima školy I*. Brno : MSD s.r.o., 2003. ISBN 80-86633-13-6
4. MÄSIAR, P. – KVAPIL, R. 2010. *Ako písať záverečné práce*. Bratislava : Metodicko-pedagogické centrum, 2010.
5. MIKULA, L.: *Sebahodnotenie základnej školy v Krásnohorskom Podhradí*. Komárno : Univerzita J. Selyeho, 2009.
6. PAVLOV, I.: *Sebahodnotenie (autoevalvácia) kvality školy*. Prešov : Metodicko pedagogické centrum, 1999.
7. PETLÁK, E. 1997. *Všeobecná didaktika*. Bratislava : Iris, 1997. ISBN 80-88778-49-2
8. PETLÁK, E. 2006. *Klíma školy a klíma triedy*. 1. vydanie. Bratislava : Iris, 2006. ISBN 80-89018-97-1
9. TUREK, I., ALBERT, S.: *Kvalita školy*. Bratislava : Slovenská technická univerzita v Bratislave, 2005.

Prílohy

- Príloha A:** Dotazník o školskej klíme pre žiakov
- Príloha B:** Dotazník o školskej klíme pre učiteľov
- Príloha C:** Dotazník o školskej klíme pre rodičov
- Príloha D:** Tabuľka č. 1: Vyhodnotenie sociálnej klímy z pohľadu žiakov
- Príloha E:** Tabuľka č. 2: Vyhodnotenie sociálnej klímy z pohľadu učiteľov
- Príloha F:** Tabuľka č. 3: Vyhodnotenie sociálnej klímy z pohľadu rodičov

Príloha A: Dotazník o školskej klíme pre žiakov

Dotazník pre žiakov – hodnotenie klímy v škole

Vážení žiaci,

Prosíme Vás o vyplnenie dotazníka, ktorý je zameraný na hodnotenie klímy v škole. Tento dotazník je anonymný a dobrovoľný. Zakrúžkujte odpoveď, prípadne viac odpovedí, ktoré sa zhodujú s vaším názorom. Pri otázkach číslo 14 a 15 vyznačte Vaše názory krížikom. Pri otázkach, kde je to potrebné dopíšte svoj názor.

Za korektné vyplnenie dotazníka Vám vopred ďakujeme.

1. Chodíš rád do školy?

- a) áno
- b) nie
- c) niekedy áno, niekedy nie

2. Prečo máš rád svoju školu?

- a) učitelia zaujímavo učia
- b) v škole mám dobrých priateľov
- c) mám zhovievavých a úprimných učiteľov
- d) v škole nás spravodlivo hodnotia
- e) v škole je príjemne
- f) žiaci v mojej triede sú dobrí a rád do nej chodím
- g) môžem sa venovať mojim záujmom v záujmových krúžkoch
- h) iný názor

3. Čo nemáš rád v škole?

- a) okrem učenia sa v škole nič nedeje
- b) učím sa nepotrebné vedomosti
- c) učitelia nemajú dobrý vzťah k žiakom
- d) učitelia neučia tak, ako by som chcel
- e) v škole je nuda
- f) v škole je nedobré prostredie
- g) v škole nemám dobrých priateľov

4. Ak máš v škole problémy, najčastejšie o nich hovoríš:

- a) s učiteľmi
 - b) so spolužiakmi
 - c) s rodičmi
 - d) s riaditeľom školy
 - e) s niekým iným
-

5. V škole sa cítiš

- a) neisto (môže sa stať niečo nie dobré)
- b) isto, viem, že sa nemôže stať niečo zlé
- c) tak ako hocikde inde
- d) osamotený

6. Sú v tvojej triede učitelia takí, ktorí:

- a) majú zmysel pre humor
- b) majú väčšinou dobrú náladu
- c) dobre a zrozumiteľne vyučujú
- d) nekričia na žiakov
- e) pomáhajú žiakom v problémoch školských, ale aj mimoškolských
- f) majú pochopenie pre žiakov
- g) sú k žiakom priateľskí
- h) netrestajú žiakov
- ch) pracujú systematicky

7. Máte v triede aj učiteľov, ktorí:

- a) sú nervózni, kričia a zlostia sa na žiakov
- b) trestajú žiakov
- c) dávajú žiakom veľa nedostatočných
- d) často sa zlostia
- e) dávajú veľa domácich úloh
- f) nedobre vysvetľujú učivo
- g) sú nespravodliví
- h) nerozumejú žiakom

8. Podľa teba, ktorých žiakov majú učitelia v tvojej škole radšej?

- a) snaživých a aktívnych
- b) úctivých
- c) poslušných
- d) priateľských
- e) veselých
- f) inteligentných
- g) pravdovravných
- h) podlizujúcich sa učiteľovi

9. Pomáhajú tvoji rodičia pri nejakých triednických akciách:

- a) často
- b) občas
- c) nikdy

10. Zapájaš sa po vyučovaní do organizovania akcií v škole?

- a) školské vychádzky
- b) športové podujatia
- c) kultúrne podujatia – divadlo, kino a pod.
- d) rôzne oslavy – výročie školy, oslavy, spoločenské podujatia školy a pod.
- e) školská diskotéka
- f) iné podujatia školy

11. Vyššie uvedených podujatí sa zúčastňuješ

- a) pravidelne
- b) niekedy
- c) nepodieľam sa na nich

12. Vieš presne, čo od teba vyžaduje škola a učiteľia?

- a) áno
- b) nie

13. Domáce úlohy

- a) viem urobiť vždy sám
- b) neviem ich urobiť sám a vždy potrebujem pomoc rodičov alebo spolužiakov
- c) niekedy viem sám, niekedy potrebujem pomoc

14. V kontakte s učiteľmi, s vychovávateľmi, so spolužiakmi alebo inými osobami máš dobré pocity: (Vyznač krížikom.)

	vždy	často	Niekedy	Nikdy
a) s učiteľmi				
b) s vychovávateľmi				
c) so spolužiakmi				
d) iné osoby				

15. Ktoré pocity a ako často prežívaš v škole? (Vyznač krížikom.)

	vždy	často	Niekedy	Nikdy
a) priateľstvo				
b) radosť				
c) žičlivosť iných				
d) nudím sa				
e) napätie				
f) pocity krivdy				
g) spravodlivosť				
h) nepriateľstvo				

16. Aký typ učiteľov v škole prevláda?

- a) organizátor vyučovania (žiakov veľa naučí)
- b) napomáha žiakom (keď žiaci niečomu nerozumejú, pomôže im)
- c) chápací (dokáže pochopiť nedostatky žiakov)
- d) vedie žiakov k zodpovednosti (dáva žiakom možnosť rozhodovať o veciach triedy)
- e) neistý (je váhavý)
- f) nespokojný (čokoľvek žiaci urobia, nepáči sa mu to)
- g) karhajúci (máva pichľavé poznámky)
- h) prísny (vyžaduje od žiakov plné sústredenie)

Príloha B: Dotazník o školskej klíme pre učiteľov

Dotazník pre učiteľov – hodnotenie klímy v škole

Vážení učelia,

Prosíme Vás o vyplnenie dotazníka, ktorý je zameraný na hodnotenie klímy v škole. Tento dotazník je anonymný a dobrovoľný. Zakrúžkujte odpoveď, prípadne viac odpovedí, ktoré sa zhodujú s vaším názorom.

Za korektné vyplnenie dotazníka Vám vopred ďakujeme.

1. Ste spokojný v škole v ktorej pôsobíte?

- a) rozhodne áno
- b) áno
- c) skôr nie
- d) nie
- e) neuvažujem nad tým

2. Je vaša práca uznávaná?

	áno	nie	neviem	nezaujímam sa
a) žiakmi				
b) kolegami				
c) vedením školy				
d) rodičmi				
e) inými ľuďmi				

3. U žiakov si najviac ceníte:

- a) pracovitosť
- b) aktivitu na hodine
- c) osobnú kultúru žiaka
- d) prejav vlastných názorov
- e) pravdovravnosť
- f) kolegiálnu so žiakmi
- g) zmysel pre humor
- h) spoľahlivosť
- i) inteligenciu
- j) iné (snahu, cieľavedomosť)

4. Podľa vás žiaci u učiteľa najviac oceňujú a hodnotia:

- a) zmysel pre humor
- b) pokojné jednanie
- c) dobré sprostredkovanie učiva
- d) systematickosť v práci
- e) pomoc žiakom
- f) porozumenie pre žiakov
- g) nepoužívanie trestov
- h) iné (individuálny prístup)

5. Myslíte si, že pedagogická rada školy pracuje:

- a) dobre a cieľavedome
- b) nie je integrovaná, značná nejednotnosť názorov
- c) ťažko prijíma riešenia a rozhodnutia
- d) neviem posúdiť

6. Zdokonaľujete sa vo svojej profesii?

- a) áno
- b) nie

7. Pokúste sa ohodnotiť svoj prínos pre zlepšovanie klímy školy:

	veľký	skôr veľký	malý	skôr malý	nezaujímam sa
formulovanie zámerov a cieľov					
aktualizácia obsahu vzdelávania					
podiel na výchove					
vplyv na vzťahy v škole					
vplyv na kontakt s okolím					
pomoc kolegom					

8. Čo vám prináša najväčšie uspokojenie pri práci so žiakmi?

- a) rozvoj jeho záujmov
- b) zaangažovanie žiaka do didaktického procesu
- c) zaangažovanie žiaka do života v triede
- d) pomoc žiakom v jeho živote
- e) pozorovanie a podpora jeho rozvoja
- f) dôvera zo strany žiaka
- g) úspech žiaka v rámci jeho možností
- h) iné

9. Rodičia sú podľa vás vo vzťahu ku škole:

	áno	skôr áno	skôr nie	nie	neviem posúdiť
aktívni					
doceňujú vyučovanie					
zaujíma ich pedagogické dianie					
priateľskí					
zaujímajú sa o prácu v škole					

10. Ste toho názoru, že škola v ktorej pracujete:

	áno	skôr áno	skôr nie	nie	neviem posúdiť
je voči žiakom tolerantná					
je humanistická					
je k žiakom priateľská					

11. Úspešné výsledky svojej práce popularizujete:

- a) v radoch svojich kolegov
- b) publikovaním

- c) medzi priateľmi
- d) hovoríte o nich doma
- e) nechávam si ich pre seba a ďalej sa zdokonaľujem
- f) iné (zverejnením na nástenkách školy)

Príloha C: Dotazník o školskej klíme pre rodičov

Dotazník pre rodičov – hodnotenie klímy v škole

Vážení rodičia,

Prosíme Vás o vyplnenie dotazníka. Tento dotazník je anonymný a dobrovoľný. Zakružkujte odpoveď, prípadne viac odpovedí, ktoré sa zhodujú s vašim názorom. Za korektné vyplnenie dotazníka Vám vopred ďakujeme.

1. Pracuje vo vašej škole rodičovská rada?

- a) áno
- b) nie
- c) neviem

2. Majú rodičia vplyv na život triedy?

- a) áno
- b) nie
- c) neviem

3. Majú rodičia vplyv na život školy?

- a) áno
- b) nie
- c) neviem

4. Na koho sa obraciate v prípade, že riešite problém vášho dieťaťa?

- a) na učiteľa predmetu
- b) na triedneho učiteľa
- c) na riaditeľa školy
- d) na odborníkov pedagogicko-psychologickej poradne
- e) iné.....

5. Hovorí vám vaše dieťa o škole

- a) veľmi ochotne
- b) skôr neochotne
- c) menej ochotne
- d) neochotne
- e) neviem posúdiť

6. Máte na základe rozhovorov s dieťaťom predstavu o škole?

- a) áno
- b) nie

7. Máte na základe rozhovorov s dieťaťom predstavu o triede?

- a) áno
- b) nie

8. Chodí vaše dieťa do školy:

- a) veľmi rado
- b) skôr radšej
- c) skôr nerado
- d) veľmi nerado
- e) neviem posúdiť

9. Myslíte si, že vaše dieťa dostáva domácich úloh:

- a) veľmi veľa, najmä z predmetu
- b) veľmi málo, najmä z predmetu
- c) primerane
- d) neviem posúdiť

10. Domáce úlohy vypracúva vaše dieťa:

- a) samostatne
- b) s pomocou rodičov alebo súrodencov
- c) s pomocou spolužiakov

11. Domáce úlohy dostáva:

- a) pravidelne
- b) príležitostne
- c) neviem posúdiť

12. Akcií usporiadaných triedou/školou sa zúčastňujete:

- a) pravidelne
- b) príležitostne
- c) nezúčastňujem sa

13. Máte informácie o tom, ako sa vaše dieťa v škole učí a správa?

- a) áno, pravidelne
- b) príležitostne
- c) len z triednych združení

14. Myslíte si, že vaše dieťa je v škole hodnotené:

- a) objektívne vo všetkých predmetoch
- b) objektívne, ale len v niektorých predmetoch
- c) objektívne hodnotenie v škole chýba
- d) neviem posúdiť
- e) iný názor

15. Myslíte si, že škola vám môže pomôcť pri prípadných problémoch s výchovou alebo učením vášho dieťaťa?

- a) áno
- b) nie
- c) neviem
- d) nežiadal by som to

16. V čom, v akej oblasti by ste mohli škole/triede pomôcť vy?

- a) pri organizovaní podujatí
- b) mojimi skúsenosťami s výchovou

- c) vedením zájmového krúžku (akého?)
- d) fyzickou pomocou úprava okolia, vymaľovaním školy a pod.
- e) materiálnu výpomocou
- f) iné.....

Príloha D: TABUĽKA č. 1: Vyhodnotenie sociálnej klímy z pohľadu žiakov

Otázka č. 1: Chodíš rád do školy?		
ODPOVEDE:	ROK 2009	ROK 2013
a) áno	28,3%	55,5%
b) nie	5,8%	6,6%
c) niekedy áno, niekedy nie	65,9%	37,9%
Otázka č. 2: Prečo máš rád svoju školu? (možnosť viacerých odpovedí)		
ODPOVEDE:	ROK 2009	ROK 2013
a) učitelia zaujímavo učia	19,2% (4.)	21,0% (2.)
b) v škole mám dobrých priateľov	69,2% (1.)	46,4% (1.)
c) mám zhovievavých a úprimných učiteľov	14,2%	14,5% (4.)
d) v škole nás spravodlivo hodnotia	10,8%	5,1%
e) v škole je príjemne	16,7% (5.)	16,7% (3.)
f) žiaci v mojej triede sú dobrí a rád do nej chodím	26,7% (2.)	13,0% (5.)
g) môžem sa venovať mojim záujmom v záujmových krúžkoch	20,0% (3.)	8,7%
h) iný názor	14,2%	10,1%
Otázka č. 3: Čo nemáš rád v škole? (možnosť viacerých odpovedí)		
ODPOVEDE:	ROK 2009	ROK 2013
a) okrem učenia sa v škole nič nedeje	24,2% (2.)	30,4% (2.)
b) učím sa nepotrebné vedomosti	25,8% (1.)	10,1% (5.)
c) učitelia nemajú dobrý vzťah k žiakom	7,5%	10,1% (5.)
d) učitelia neučia tak, akoby som chcel	15,8% (3.,4.)	13,8% (4.)
e) v škole je nuda	15,8% (3.,4.)	31,9% (1.)
f) v škole je nedobré prostredie	4,1%	9,4%
g) v škole nemám dobrých priateľov	8,3% (5.)	15,9% (3.)
Otázka č. 4: Ak máš v škole problémy, najčastejšie o nich hovoríš: (možnosť viacerých odpovedí)		
ODPOVEDE:	ROK 2009	ROK 2013
a) s učiteľmi	29,2% (3.)	27,5% (2.)

b) so spolužiakmi	46,7% (2.)	44,2% (1.)
c) s rodičmi	53,3% (1.)	24,6% (3.)
d) s riaditeľom školy	5,0%	2,9%
e) s niekým iným	17,5%	15,2%
Otázka č. 5: V škole sa cítiš:		
ODPOVEDE:	ROK 2009	ROK 2013
a) neisto (môže sa stať niečo nie dobré)	22,5%	21,8%
b) isto (viem, že sa nemôže stať niečo zlé)	20,0%	30,8%
c) tak ako hocikde inde	54,2%	39,7%
d) osamotený	3,3%	7,7%
Otázka č. 6: Sú v tvojej triede takí učitelia ktorí: (možnosť viacerých odpovedí)		
ODPOVEDE:	ROK 2009	ROK 2013
a) majú zmysel pre humor	54,2% (1.)	41,3% (1.)
b) majú väčšinou dobrú náladu	35,8% (3.)	26,8% (2.)
c) dobre a zrozumiteľne vyučujú	44,2% (2.)	26,1% (3.)
d) nekričia na žiakov	20,0%	11,6%
e) pomáhajú žiakom	29,2% (4.)	17,4% (5.)
f) majú pochopenie pre žiakov	19,2%	8,7%
g) sú k žiakom priateľskí	20,8% (5.)	23,9% (4.)
h) netrestajú žiakov	13,3%	5,1%
i) pracujú systematicky	10,0%	5,1%
Otázka č. 7: Máte v triede aj učiteľov, ktorí: (možnosť viacerých odpovedí)		
ODPOVEDE:	ROK 2009	ROK 2013
a) sú nervózni, kričia a zlostia sa na žiakov	22,5% (3.)	29,7% (2.)
b) trestajú žiakov	9,2%	16,7% (4.)
c) dávajú žiakom veľa nedostatočných	7,5%	5,8%
d) často sa zlostia	24,2% (2.)	24,6% (3.)
e) dávajú veľa domácich úloh	33,3% (1.)	36,2% (1.)
f) nedobre vysvetľujú učivo	18,3% (4.)	11,6%
g) sú nespravodliví	12,5% (5.)	6,5%
h) nerozumejú žiakom	10,8%	16,7% (5.)
Otázka č. 8: Podľa teba, ktorých žiakov majú učitelia v tvojej škole radšej? (možnosť viacerých odpovedí)		

ODPOVEDE:	ROK 2009	ROK 2013
a) snaživých a aktívnych	67,5% (1.)	68,1% (1.)
b) úctivých	18,3% (4.)	11,6%
c) poslušných	36,7% (2.)	42,0% (2.)
d) priateľských	20,0% (3.)	15,2% (5.)
e) veselých	15,8%	14,5%
f) inteligentných	18,3% (5.)	19,6% (3.)
g) pravdovravných	15,0%	18,8% (4.)
h) podlizujúcich sa učiteľovi	9,2%	8,7%
Otázka č. 9: Pomáhajú tvoji rodičia pri triednych alebo školských akciách?		
ODPOVEDE:	ROK 2009	ROK 2013
a) často	14,2%	24,1%
b) občas	29,2%	36,5%
c) nikdy	56,6%	39,4%
Otázka č. 10: Zapájaš sa po vyučovaní do organizovania akcií v škole? (možnosť voľby viacerých odpovedí)		
ODPOVEDE:	ROK 2009	ROK 2013
a) školské vychádzky	7,5%	29,7% (3.)
b) športové podujatia	35,0% (3.)	38,4% (1.)
c) kultúrne podujatia (divadlo, kino...)	43,3% (1.)	34,1% (2.)
d) rôzne oslavy	35,0%	22,5%
e) triedna diskotéka	40,8% (2.)	23,9%
f) iné podujatia školy	5,8%	10,1%
Otázka č. 11: Vyššie uvedených podujatí sa zúčastňujem:		
ODPOVEDE:	ROK 2009	ROK 2013
a) pravidelne	30,8%	42,7%
b) niekedy	51,7%	48,6%
c) nepodieľam sa na nich	17,5%	8,7%
Otázka č. 12: Vieš presne, čo od teba vyžaduje škola a učitelia?		
ODPOVEDE:	ROK 2009	ROK 2013
a) áno	84,2%	87,0%
b) nie	15,8%	13,0%
Otázka č. 13: Domáce úlohy:		

ODPOVEDE:		ROK 2009		ROK 2013				
a) viem urobiť vždy sám		10,0%		20,3%				
b) neviem ich urobiť sám, vždy potrebujem pomoc		7,5%		9,0%				
c) niekedy viem sám, niekedy potrebujem pomoc		82,5%		70,7%				
Otázka č. 14: V kontakte s učiteľmi, s vychovávateľmi, so spolužiakmi, alebo inými osobami máš dobré pocity? (niektorí žiaci odpovedali na otázku len čiastočne)								
ODPOVEDE:	Vždy		často		niekedy		Nikdy	
	2009	2013	2009	2013	2009	2013	2009	2013
a) s učiteľmi	25,8%	30,4%	31,7%	24,6%	41,7%	36,2%	0,8%	4,3%
b) s vychovávateľmi	12,5%	11,6%	22,5%	30,4%	35,0%	30,4%	18,3%	20,3%
c) so spolužiakmi	60,8%	54,3%	21,7%	19,6%	9,2%	19,6%	3,3%	0,7%
d) s inými ľuďmi	15,0%	11,6%	39,2%	15,9%	32,5%	37,7%	13,3%	22,5%
Otázka č. 15: Ktoré pocity a ako často prežívaš v škole? (niektorí žiaci odpovedali na otázku len čiastočne)								
ODPOVEDE:	vždy		často		niekedy		Nikdy	
	2009	2013	2009	2013	2009	2013	2009	2013
a) priateľstvo	69,2%	66,7%	19,2%	16,7%	11,7%	10,9%	0,0%	2,2%
b) radosť	24,2%	30,4%	41,7%	29,7%	32,5%	23,2%	1,7%	2,9%
c) žičlivosť iných	14,2%	13,8%	23,3%	15,9%	55,0%	37,0%	7,5%	22,5%
d) nudím sa	7,5%	8,0%	14,2%	15,2%	46,7%	50,7%	31,7%	18,1%
e) napätie	10,0%	5,8%	20,0%	15,9%	48,3%	44,9%	21,7%	20,3%
f) pocity krivdy	0,8%	2,2%	10,0%	10,9%	44,2%	48,6%	45,0%	26,1%
g) spravodlivosť	21,7%	17,4%	31,7%	31,9%	39,2%	21,0%	1,7%	13,8%
h) nepriateľstvo	5,8%	5,8%	3,3%	8,0%	41,7%	41,3%	49,2%	36,2%
Otázka č. 16: Aký typ učiteľov v škole prevláda? (možnosť voľby viacerých odpovedí)								
ODPOVEDE:		ROK 2009		ROK 2013				
a) organizátor vyučovania		41,7% (2.)		41,3% (2.)				
b) napomáha žiakom		62,5% (1.)		42,0% (1.)				
c) chápujúci		25,0% (4.)		20,3% (4.)				
d) vedie žiakov k zodpovednosti		17,5% (5.)		13,0%				
e) neistý		4,2%		3,6%				
f) nespokojný		10,0%		15,2% (5.)				
g) karhajúci		5,8%		13,8%				

h) prísny	35,8% (3.)	26,8% (3.)
-----------	------------	------------

Príloha E: TABUĽKA č. 2: Vyhodnotenie sociálnej klímy z pohľadu učiteľov

Otázka č. 1: Ste spokojný v škole v ktorej pôsobíte?								
ODPOVEDE:	ROK 2009				ROK 2013			
a) rozhodne áno	9,5%				5,0%			
b) áno	66,7%				80,0%			
c) skôr nie	14,3%				5,0%			
d) nie	0,0%				0,0%			
e) neuvažujem nad tým	9,5%				10,0%			
Otázka č. 2: Je vaša práca uznávaná?								
(Niektorí učitelia odpovedali na otázku len čiastočne.)								
ODPOVEDE:	áno		nie		neviem		nezaujímam sa	
	2009	2013	2009	2013	2009	2013	2009	2013
a) žiakmi	61,9%	55,0%	0,0%	15,0%	38,1%	25,0%	0,0%	0,0%
b) kolegami	42,9%	45,0%	4,8%	0,0%	52,4%	40,0%	0,0%	10,0%
c) vedením školy	52,4%	60,0%	0,0%	0,0%	47,6%	40,0%	0,0%	0,0%
d) rodičmi	33,3%	40,0%	4,8%	0,0%	61,9%	60,0%	0,0%	0,0%
e) inými ľuďmi	4,8%	5,0%	0,0%	5,0%	76,2%	75,0%	14,3%	10,0%
Otázka č. 3: U žiakov si najviac ceníte: (možnosť viacerých odpovedí)								
ODPOVEDE:	ROK 2009				ROK 2013			
a) pracovitosť	47,6% (2.)				80,0% (1.)			
b) aktivitu na hodine	57,1% (1.)				40,0% (2.)			
c) osobnú kultúru žiaka	33,3% (4.)				15,0%			
d) prejav vlastných názorov	28,6% (5.)				25,0% (4.)			
e) pravdovravnosť	38,1% (3.)				20,0% (5.)			
f) kolegiálnu so žiakmi	14,3%				15,0%			
g) zmysel pre humor	4,8%				5,0%			
h) spoľahlivosť	19,0%				30,0% (3.)			
i) inteligenciu	23,8%				20,0% (5.)			
j) iné (snahu, cieľavedomosť)	0,0%				5,0%			
Otázka č. 4: Podľa vás žiaci u učiteľa najviac oceňujú a hodnotia:								

(možnosť viacerých odpovedí)					
ODPOVEDE:		ROK 2009		ROK 2013	
a) zmysel pre humor		23,8%		30,0% (5.)	
b) pokojné jednanie		42,9% (3.)		50,0% (1.)	
c) dobré sprostredkúvanie učiva		81,0% (1.)		45,0% (4.)	
d) systematickosť v práci		28,6% (5.)		20,0%	
e) pomoc žiakom		38,1% (4.)		50,0% (1.)	
f) porozumenie pre žiakov		66,7% (2.)		50,0% (1.)	
g) nepoužívanie trestov		0,0%		0,0%	
h) iné (individuálny prístup)		0,0%		5,0%	
Otázka č. 5: Myslíte si, že pedagogická rada školy pracuje:					
ODPOVEDE:		ROK 2009		ROK 2013	
a) dobre a cieľavedome		33,3%		80,0%	
b) nie je integrovaná, značná nejednotnosť názorov		4,8%		0,0%	
c) ťažko prijíma riešenia a rozhodnutia		14,3%		0,0%	
d) neviem posúdiť		47,6%		20,0%	
Otázka č 6: Zdokonaľujete sa vo svojej profesii?					
ODPOVEDE:		ROK 2009		ROK 2013	
a) áno		71,4%		85,0%	
b) nie		28,6%		10,0%	
c) neodpovedalo		0,0%		5,0%	
Otázka č. 7: Pokúste sa ohodnotiť svoj prínos pre zlepšovanie klímy školy:					
(Niektorí učitelia odpovedali na otázku len čiastočne.)					
ODPOVEDE:	veľký	skôr veľký	malý	skôr malý	nezaují- mam sa
	2009	2009	2009	2009	2009
	2013	2013	2013	2013	2013
formulovanie	9,5%	42,9%	9,5%	38,1%	0,0%
zámerov, cieľov	0,0%	40,0%	30,0%	20,0%	0,0%
aktualizácia	19,0%	66,7%	0,0%	14,3	0,0%
obsahu vzdel.	5,0%	50,0%	25,0%	10,0%	5,0%
podiel na	9,5%	57,1%	14,3%	19,0%	0,0%
výchove	15,0%	50,0%	15,0%	20,0%	0,0%

vplyv na vzťahy v škole	14,3%	28,6%	42,9%	14,3%	0,0%
	15,0%	20,0%	35,0%	5,0%	15,0%
kontakt s okolím - vplyv	14,3%	19,0%	28,6%	33,3%	4,8%
	5,0%	40,0%	30,0%	25,0%	0,0%
pomoc kolegom	14,3%	61,9%	9,5%	9,5%	4,8%
	30,0%	45,0%	20,0%	5,0%	0,0%

Otázka č. 8: Čo vám prináša najväčšie uspokojenie pri práci so žiakmi:

(možnosť viacerých odpovedí)

ODPOVEDE:	ROK 2009	ROK 2013
a) rozvoj jeho záujmov	23,8% (4.)	35,0% (2.)
b) zaangažovanie žiaka do didaktického procesu	42,9% (3.)	20,0% (5.)
c) zaangažovanie žiaka do života v triede	14,3%	15,0%
d) pomoc žiakom v jeho živote	19,0% (5.)	25,0% (4.)
e) pozorovanie a podpora jeho rozvoja	19,0% (5.)	30,0% (3.)
f) dôvera zo strany žiaka	61,9% (2.)	30,0% (3.)
g) úspech žiaka v rámci jeho možností	90,5% (1.)	75,0% (1.)
h) iné	0,0%	0,0%

Otázka č. 9: Rodičia sú podľa vás vo vzťahu ku škole:

ODPOVEDE:	áno	skôr áno	skôr nie	nie	neviem posúdiť
	2009	2009	2009	2009	2009
	2013	2013	2013	2013	2013
aktívni	0,0%	0,0%	57,1%	23,8%	9,5%
	0,0%	15,0%	60,0%	20,0%	5,0%
doceňujú vyučovanie	0,0%	38,1%	19,0%	28,6%	14,3%
	0,0%	20,0%	45,0%	15,0%	20,0%
zaujíma ich pedagog. dianie	0,0%	9,5%	66,7%	9,5%	14,3%
	0,0%	10,0%	70,0%	15,0%	5,0%
priateľskí	4,8%	57,1%	23,8%	4,8%	4,8%
	0,0%	30,0%	50,0%	0,0%	20,0%
zaujímajú sa o prácu v škole	4,8%	14,3%	61,9%	14,3%	4,8%
	0,0%	15,0%	55,0%	15,0%	15,0%

Otázka č. 10: Ste toho názoru, že škola v ktorej pracujete:

ODPOVEDE:	áno	skôr áno	skôr nie	nie	neviem posúdiť
	2009	2009	2009	2009	2009
	2013	2013	2013	2013	2013
je voči žiakom tolerantná	52,4%	47,6%	0,0%	0,0%	0,0%
	80,0%	20,0%	0,0%	0,0%	0,0%
je humanistická	38,1%	57,1%	0,0%	0,0%	4,8%
	75,0%	20,0%	0,0%	0,0%	5,0%
je k žiakom priateľská	23,8%	76,2%	0,0%	0,0%	0,0%
	60,0%	40,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Otázka č. 11: Úspešné výsledky svojej práce popularizujete: (možnosť viacerých odpovedí)					
ODPOVEDE:			ROK 2009	ROK 2013	
a) v radoch svojich kolegov			71,4% (1.)	35,0% (2.)	
b) publikovaním			4,8%	10,0%	
c) medzi priateľmi			33,3% (2.)	30,0% (3.)	
d) hovoríte o nich doma			28,6% (3.)	30,0% (3.)	
e) nechávam si ich pre seba a ďalej sa zdokonaľujem			19,0%	45,0% (1.)	
f) iné (zverejnením na nástenkách školy)			4,8%	0,0%	

Príloha F: TABUĽKA č. 3: Vyhodnotenie sociálnej klímy z pohľadu rodičov

Otázka č. 1: Pracuje vo vašej škole rodičovská rada?		
(Niektorí respondenti neuviedli žiadnu z možností.)		
ODPOVEDE:	ROK 2009	ROK 2013
a) áno	76,0%	55,4%
b) nie	10,0%	13,5%
c) neviem	14,0%	29,7%
Otázka č. 2: Majú rodičia vplyv na život triedy?		
(Niektorí respondenti neuviedli žiadnu z možností.)		
ODPOVEDE:	ROK 2009	ROK 2013
a) áno	56,0%	39,2%
b) nie	24,0%	37,8%
c) neviem	14,0%	20,3%
Otázka č. 3: Majú rodičia vplyv na život školy?		
ODPOVEDE:	ROK 2009	ROK 2013
a) áno	60,0%	44,6%
b) nie	22,0%	27,0%
c) neviem	16,0%	28,4%
Otázka č. 4: Na koho sa obraciate v prípade, že riešite problém vášho dieťaťa?		
(možnosť viacerých odpovedí)		
ODPOVEDE:	ROK 2009	ROK 2013
a) na učiteľa predmetu	2,0%	6,8%
b) na triedneho učiteľa	94,0%	75,7%
c) na riaditeľa školy	8,0%	27,0%
d) na odborníkov pedagogicko-psychologickej poradne	4,0%	5,4%
e) iné (na vychovávateľky)	2,0%	1,4%
Otázka č. 5: Hovorí vám vaše dieťa o škole?		
ODPOVEDE:	ROK 2009	ROK 2013
a) veľmi ochotne	26,0%	48,7%
b) skôr ochotne	50,0%	31,1%

c) menej ochotne	16,0%	13,5%
d) neochotne	4,0%	2,7%
e) neviem posúdiť	4,0%	4,0%
Otázka č. 6: Máte na základe rozhovorov s dieťaťom predstavu o škole?		
ODPOVEDE:	ROK 2009	ROK 2013
a) áno	94,0%	94,6%
b) nie	6,0%	5,4%
Otázka č. 7: Máte na základe rozhovorov s dieťaťom predstavu o triede? (Niektorí respondenti neuviedli žiadnu z možností.)		
ODPOVEDE:	ROK 2009	ROK 2013
a) áno	92,0%	86,5%
b) nie	8,0%	10,8%
Otázka č. 8: Chodí vaše dieťa do školy:		
ODPOVEDE:	ROK 2009	ROK 2013
a) veľmi rado	30,0%	59,5%
b) skôr radšej	50,0%	29,7%
c) skôr nerado	10,0%	6,8%
d) veľmi nerado	0,0%	2,7%
e) neviem posúdiť	2,0%	1,3%
Otázka č. 9: Myslíte si, že vaše dieťa dostáva domácich úloh: (Respondenti si volili viacero možných odpovedí.)		
ODPOVEDE:	ROK 2009	ROK 2013
a) veľmi veľa najmä z predmetu (MAT, SJL, BIO)	26,0%	8,1%
b) veľmi málo, najmä z predmetu (zo všetkých)	4,0%	12,2%
c) primerane	70,0%	67,6%
d) neviem posúdiť	4,0%	13,5%
Otázka č. 10: Domáce úlohy vypracúva vaše dieťa: (Respondenti si volili viacero možných odpovedí.)		
ODPOVEDE:	ROK 2009	ROK 2013
a) samostatne	48,0%	52,7%
b) s pomocou rodičov alebo súrodencov	52,0%	44,6%
c) s pomocou spolužiakov	4,0%	10,8%
Otázka č. 11: Domáce úlohy dostáva:		

(Niektorí respondenti neuviedli žiadnu z možností.)		
ODPOVEDE:	ROK 2009	ROK 2013
a) pravidelne	92,0%	51,4%
b) príležitostne	8,0%	37,8%
c) neviem posúdiť	0,0%	8,1%
Otázka č. 12: Akcií usporiadaných triedou, školu sa zúčastňujete:		
(Niektorí respondenti neuviedli žiadnu z možností.)		
ODPOVEDE:	ROK 2009	ROK 2013
a) pravidelne	34,0%	43,2%
b) príležitostne	46,0%	33,8%
c) nezúčastňujem sa	18,0%	17,6%
Otázka č. 13: Máte informáciu o tom, ako sa vaše dieťa v škole učí a správa?		
ODPOVEDE:	ROK 2009	ROK 2013
a) áno, pravidelne	58,0%	54,1%
b) príležitostne	22,0%	27,0%
c) len z triednych združení	20,0%	14,9%
Otázka č. 14: Myslíte si, že vaše dieťa je v škole hodnotené:		
(Niektorí respondenti neuviedli žiadnu z možností.)		
ODPOVEDE:	ROK 2009	ROK 2013
a) objektívne vo všetkých predmetoch	44,0%	47,3%
b) objektívne, ale len v niektorých predmetoch	36,0%	20,3%
c) objektívne hodnotenie v škole chýba	0,0%	5,4%
d) neviem posúdiť	12,0%	25,7%
e) iný názor (chýba objektivita, prísne hodnotenie)	4,0%	0,0%
Otázka č. 15: Myslíte si, že škola vám môže pomôcť pri prípadných problémoch s výchovou alebo učením vášho dieťaťa?		
(Niektorí respondenti neuviedli žiadnu z možností.)		
ODPOVEDE:	ROK 2009	ROK 2013
a) áno	62,0%	62,2%
b) nie	22,0%	2,7%
c) neviem	12,0%	23,0%
d) nežiadal by som to	4,0%	8,1%
Otázka č. 16: V čom, v akej oblasti by ste mohli škole, triede pomôcť vy?		

(možnosť voľby viacerých odpovedí)		
ODPOVEDE:	ROK 2009	ROK 2013
a) pri organizovaní podujatí	26,0%	27,0%
b) mojimi skúsenosťami s výchovou	6,0%	9,5%
c) vedením záujmového krúžku	2,0%	4,1%
d) fyzickou pomocou – úprava okolia, vymaľovaním	44,0%	43,2%
e) materiálnou výpomocou	4,0%	5,4%
f) iné (dozor nad deťmi, pomáhame dosť)	4,0%	4,1%
g) neodpovedalo	36,0%	4,1%